

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 6 priedas

PROJEKTAS

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Molėtų rajono vietos veiklos grupė "Keisdamiės keičiame"
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Molėtų vietos veiklos 2023-2027 m. strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2027 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014–2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☒ Taip ☐ Ne
VPS tema	Tvari vietovės plėtra turizmui ir socialinei gerovei
VPS data:	2023-04-25
VPS versija:	1

TURINYS

I SKYRIUS. KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)	4
1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	4
1.1. Trumpas VVG pristatymas.....	4
1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys.....	4
1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas.....	4
1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius	5
1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes).....	5
1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija.....	8
1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai	11
1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė	14
1.9. Papildoma informacija	16
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)	16
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	18
3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas.....	18
3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas	18
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS)	21
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA.....	22
5.1. Apibendrinta informacija apie VVG	22
5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį	22
5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą	23
5.4. VVG vertybės	24
5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.....	24
5.6. VVG misija.....	24
II SKYRIUS. KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI)	25
6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI	25
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI	26
7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.	26
7.2. Metinis rodiklių reikšmės	27
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	28
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS	33
III SKYRIUS. KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)	34
10. VPS PRIEMONĖS.....	34
10.1. VPS priemonių sąrašas.....	34
10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais.....	35
10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais	35
10.4. VPS priemonių aprašymas.....	36
10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS).....	65
10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai.....	65
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO GRAFIKAS	65
12. VPS FINANSINIS PLANAS	68
12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis.....	68
12.2. Metinis VPS išlaidų planas	70
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	70
13.1. Subregioninės vietovės principas	70
13.2. „Iš apačios į viršų“ principas.....	71
13.3. Partnerystės principas.....	72
13.4. Bendradarbiavimo principas	73
13.5. Inovacijų principas.....	74
13.6. Jaunimas.....	75
13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas	76
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI	77
14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu Error! Bookmark not defined.	
14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu	77

15.	VPS ĪGYVENDINĪMO VĪDAUS VALDYMO, STEBĒŠENOS IR VERTINĪMO SISTEMA.....	79
15.1.	<i>VPS ģgyvendinimo vīdaus valdyġo, stebēsenos ir vertinimo sistemas apibūdinimas</i>	<i>79</i>
15.2.	<i>VPS ģgyvendinimo vīdaus valdyġo, stebēsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus.....</i>	<i>80</i>
IV DALIS:	VPS PRIEDAI	83

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Molėtų rajono vietos veiklos grupė „Keisdamiesi keičiame“ (toliau – Molėtų r. VVG) įregistruota 2004 m. rugsėjo 7 d. VVG valdymo struktūra: visuotinis narių susirinkimas, valdyba, pirmininkas, administracijos vadovas. Administracijoje dirba viešųjų ryšių specialistas ir administratorius.

Visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias VVG valdymo organas. VVG yra 28 nariai, iš kurių 17 – pilietinės visuomenės atstovai, 10 – verslo atstovai ir 1 – vietos valdžios atstovas. 2015-2022 m. VVG narių skaičius svyravo nuo 19 iki 26 asmenų.

VVG valdyba yra kolegialus valdymo organas, renkamas iš 11 asmenų 3 metų laikotarpiui. Valdybos nariai atstovauja skirtingiems sektoriams: 45,45 proc. – pilietinei visuomenei, 27,27 proc. – verslui ir 18,18 proc. – vietos valdžiai. 36,36 proc. valdybos narių yra iki 40 m. amžiaus. Valdyboje yra išlaikoma lyčių pusiausvyra; 5 vyrai sudaro 45,45 proc. ir 6 moterys 54,55 proc. visų valdybos narių.

VVG narių aktyvumas dalyvaujant visuotiniuose narių susirinkimuose: 2015 m. vidutiniškai dalyvavo 80 proc. dalyvių, 2016 m. – 67 proc., 2017 m. – 54 proc., 2018 m. – 71 proc., 2019 m. – 45 proc., 2020 m. – 89 proc., 2021 m. – 73 proc., 2022 m. – 69 proc. dalyvių. Bendras narių dalyvavimo visuotiniuose susirinkimuose – 68 proc.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Molėtų rajonas yra vienas iš Lietuvos rajonų ir yra įsikūręs Vidurio Lietuvoje. Rajono plotas yra 1367 km². Molėtų r. VVG apima Molėtų rajono savivaldybės teritoriją, išskyrus savivaldybės centrą – Molėtų miestą. Molėtų r. VVG teritorijos plotas – 1363 km², t.y. 99,70 proc. visos rajono teritorijos **R 1**. Molėtų rajonas ribojasi su keliais kitais rajonais: Ukmergės, Utenos, Švenčionių, Vilniaus ir Anykščių rajonais.

VVG teritorijos geografinė padėtis yra patogi susisiekimo aspektu – teritoriją kerta plentas A14 Vilnius – Utena, keliai į Ukmergę, Pabrąde, Labanorą, Anykščius. Molėtų rajonas yra ganėtinai arti sostinės Vilniaus, taigi yra patogų pasiekama tiek automobiliu, tiek viešuoju transportu **R 2**.

VVG teritorijoje yra 11 seniūnijų ir 46 seniūnaitijos: Alantos (5 seniūnaitijos), Balninkų (3 seniūnaitijos), Dubingių (3 seniūnaitijos), Joniškio (4 seniūnaitijos), Suginčių (5 seniūnaitijos), Giedraičių (6 seniūnaitijos), Luokesos (4 seniūnaitijos), Videniškių (3 seniūnaitijos), Čiulėnų (5 seniūnaitijos), Inturkės (5 seniūnaitijos), Mindūnų (3 seniūnaitijos) **R 3**.

Lyginant 2011 ir 2021 m. **gyvenamųjų vietovių skaičius dėl neigiamų demografinių procesų Molėtų rajone sumažėjo 8 proc.** (nuo 693 iki 640) **R 4**. 2021 m. vietovės pagal gyventojų skaičių pasiskirstė sekančiai (skliausteliuose nurodomas pokytis lyginant su 2011 m.): 1-9 gyventojai – 421 (+1 proc.), 10-49 gyventojai – 185 (-20 proc.), 50-99 gyventojai – 10 (-29 proc.), 100-199 gyventojai – 13 (+8 proc.), 200-299 gyventojai – 8 (-27 proc.), 300-399 gyventojai – 1 (-75 proc.), 400-499 gyventojai – 0 (-100 proc.), 500-999 gyventojai – 2 (+100 proc.).

VVG teritorija lyginant su 2014–2020 m. nesikeitė.

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Molėtų rajono išskirtinumas ir identitetas yra susiję su rajono unikalia gamta, kultūra ir istorija.

Vienas iš Molėtų rajono išskirtinimų yra Aukštaitijos nacionalinis parkas, kuris yra viena iš didžiausių ir seniausių Lietuvos saugomų teritorijų. Šis parkas yra puikus vietos gamtos grožio ir

biologinės įvairovės atspindys. Be to, rajone yra ir kiti regioniniai parkai, kurie taip pat pabrėžia Molėtų rajono unikalumą.

Molėtų rajonui taip pat būdinga turtinga istorija ir kultūra. Daugelis rajone esančių miestelių ir kaimų turi seną architektūrą, o vietovės yra susijusios su senaisiais kultūriniais tradicijomis ir papročiais.

Molėtai – kraštas, kuriame *viskas tikra*. Kraštas pritraukia vis didesnę turistų dėmesį. Traukos priežastis – švari gamta ir nepakartojamas kraštovaizdis.

Viena įdomiausių lankytinų vietų rajone – vienintelis Europoje Lietuvos etnokosmologijos muziejus.

1.4.VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Siekiant išsiaiškinti gyventojų poreikius, VVG atliko 2 apklausas:

1. Molėtų rajono savivaldybės kaimo gyventojų poreikių tyrimas

Apklausa atlikta www.apklausa.lt, 2023 m. vasario 21 d. – kovo 8 d. Apklausoje dalyvavo 294 asm. (iš jų 45 asm. pildė popierines anketas renginių metu) iš visų rajono seniūnijų. 28,2 proc. respondentų – 50-64 m. amžiaus, 23,5 proc. – 30-39 m., 21,8 proc. – 40-49 m., 18,7 proc. – 18-29 m.

Dauguma gyventojų mano, kad jų gyvenamoji vieta yra patraukli svečiuotis (78 proc.), gyventi (68 proc.), tačiau ne taip palankiai vertina darbo ir investavimo patrauklumą – tik 34 proc.

Gyventojai rajone labiausiai didžiuojasi gamta, kraštovaizdžiu, gamtiniais ištekliais (83 proc.), geografine padėtimi (54 proc.), kultūra, istorija, tradicijomis (30 proc.), o mažiausiai – socialine įtrauktimi (1 proc.), vietos gyventojų finansinėmis galimybėmis (2 proc.), vietos organizacijų bendradarbiavimu/partneryste (3 proc.), gyventojų verslumu ir įsidarbinimo galimybėmis; mokymosi visą gyvenimą galimybėmis (po 4 proc.).

Opiausiomis problemomis gyventojai nurodo: demografiniai procesai (64 proc.), įsidarbinimo galimybių stoka (55 proc.), motyvacijos dirbti stoka (40 proc.), mažos vietos gyventojų pajamos (38 proc.), gyventojų nesidomėjimas bendruomenės gyvenimu ir pasyvumas (31 proc.).

Gyventojų nuomonė dėl plėtros sričių turėtų būti remiamos VPS: parama naujų įmonių ir darbo vietų kūrimui ir gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimas po 4,18 (iš galimų 5); socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros prieinamumo didinimas – 4,16; viešųjų paslaugų prieinamumas ir plėtra – 4,11; jaunimo aktyvinimas, iniciatyvų rėmimas, veiklų įvairovės didinimas – 4,12; Bendruomeniškumą, savanoriystę ir gyventojų aktyvumą skatinančios iniciatyvos – 4,07.

2. Molėtų rajono (be Molėtų miesto) savivaldybės organizacijų/įmonių poreikių tyrimas

Apklausa atlikta <https://docs.google.com> 2023 m. kovo 16-27 d. Apklausoje dalyvavo 32 organizacijų/įmonių atstovų, kurių 53,1 proc. – nevyriausybinių sektoriaus atstovų, 21,9 proc. – verslo, 15,6 proc. – žemės ūkio subjektų, 9,4 proc. – viešojo administravimo įstaigų ir institucijų atstovų.

62,5 proc. apklaustųjų nurodė, kad didžiausias veiklos iššūkis yra veiklai plėtoti finansų stoka, 37,5 proc. – kvalifikuotų ir motyvuotų darbuotojų stoka, po 34,4 proc. – savanorių stoka ir teisės aktų, reglamentuojančių veiklą, kaita, reikalavimų griežtėjimas.

VVG atstovai apklausų nuorodas išplatino (organizacijos nariams, pareiškėjams, socialinio tinklo facebook Molėtų skelbimų, seniūnijų grupėse), paviešino savo interneto svetainėje skiltyje www.moletuvvg.lt

VVG taip pat suorganizavo 8 renginius su rajono gyventojais (vietos verslininkais, ūkininkais, kaimo bendruomenių, NVO, valdžios ir kitų organizacijų, veikiančių Molėtų rajone atstovais).

Klausimynai, apklausos rezultatai pateikiami priede Nr.

Protokolai pateikiami priede Nr.

1.4. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Gyventojų kaitos tendencijos

Gyventojų skaičius Lietuvoje tendencingai mažėja. **Nuolatinių gyventojų skaičius**, lyginant 2014 ir 2023 m. pradžią, šalyje **sumažėjo 2,84 proc.**, Utenos apskr. – 12 proc., **Molėtų rajone – 14,55 proc., t.y. 5 kartus daugiau nei šalyje R 5.** Didesnis gyventojų skaičiaus mažėjimas fiksuojamas kaimo vietovėse: šalyje sumažėjo 7,74 proc., Utenos apskr. – 16,60 proc., Molėtų r. (VVG teritorija) – 18,16 proc. (nuo 13 378 iki 10 949 asm.) **R 6.**

Lyginant 2011 m. ir 2021 m. duomenis, nė vienoje **VVG teritorijoje esančioje seniūnijoje gyventojų skaičius nepadidėjo, o tik mažėjo nuo 8 iki 24 proc.** Mažiausias gyventojų skaičiaus sumažėjimas fiksuojamas Mindūnų seniūnijoje – 8 proc., didžiausias Luokesos sen. – 24 proc. Tokių ženklių gyventojų skaičiaus mažėjimą nulėmė neigiama natūrali gyventojų kaita.

Lyginant 2014-2022 m. **gimstamumo lygis** visoje šalyje mažėja: šalyje – 27,70 proc., Utenos apskrityje – 38,45 proc., **Molėtų r. – 35,56 proc., t.y. daugiau nei šalies vidurkis, bet mažiau nei Utenos apskr. R 7.** Mažėjantį gimstamumą lemia įvairios priežastys: ekonominės, socialinės, kultūrinės, pvz., maži atlyginimai, nedarbas, blogos gyvenimo sąlygos, dalis moterų iš viso nenori turėti vaikų ir pan.

2014-2022 m. Molėtų r. **mirtingumo rodiklis sumažėjo 10,51 proc.** (nuo 371 iki 332), t.y. 5 kartus daugiau nei Utenos apskr., kur rodiklis sumažėjo 2,21 proc., tuo tarpu šalies rodiklis padidėjo 0,18 proc. **R 8.**

2014-2022 m. **natūrali gyventojų kaita** (gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas) šalyje ženkliai **padidėjo**, nuo -9 883 iki -18368, tokia pati didėjimo tendencija stebima tiek Utenos apskr., tiek Molėtų r. ir atitinkamai padidėjo nuo -1 342 iki -1730 bei nuo -228 iki -240 **R 9.**

Gyventojų tankis viename km² lyginant 2014-2022 m. pradžią tendencingai mažėjo, tačiau **Molėtų r. mažėjimas buvo didesnis – 13,29 proc.** (nuo 14,3 iki 12,4) nei Utenos apskr. – 11,62 (nuo 19,8 iki 17,5) ir šalies – 4,66 (nuo 45,1 iki 43) **R 10.**

Medianinis gyventojų amžius 2014-2022 m. pradžioje šalyje **pakilo** nuo 42 iki 44 m., Utenos apskr. – nuo 47 iki 50 m., Molėtų r. – nuo 46 iki 48 m. **Molėtų r. rodiklis yra didesnis nei šalies**, bet mažesnis bei Utenos apskr. **R 11.**

Lyginant 2014-2022 m., tiek **atvykusiųjų, tiek imigrantų Molėtų r. daugėja: atvykusiųjų padaugėjo 21,08 proc., imigrantų – net 301,59 proc. R 12** Tikėtina, kad tai lemia krašto ypatumai: tiek unikali gamta, tiek didėjantis verslo įmonių ir darbo vietų skaičius. Išvykusiųjų skaičius rajone padidėjo 26,18 proc., emigrantų – sumažėjo 28,57 proc.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis *
Atvykusieji (Molėtų r. sav.)	408	326	465	395	515	424	413	429	494	21,08%
Imigrantai (Molėtų r. sav.)	63	68	57	44	85	507	140	154	253	301,59 %
Išvykusieji (Molėtų r. sav.)	508	414	531	525	620	529	482	435	641	26,18%
Emigrantai (Molėtų r. sav.)	84	153	204	223	132	306	72	141	60	-28,57%
<i>Gyventojų neto migracija</i>										
Neto migracija (Lietuvos Respublika)	-	-	-	-	-	1079	1999	1965	7237	27062
	12327	22403	30171	27557	3292	4	3	3	2	
Neto migracija (Utenos apskritis)	-1052	-1591	-2256	-2315	-	-552	229	159	1548	-6976
					1146					
Neto migracija (Molėtų r. sav.)	-121	-173	-213	-309	-152	-111	-1	7	46	-1027

Šaltinis: Statistikos Departamentas Socialinė statistika Migracija

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, tautybę, išsilavinimą

VVG gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2021 m.: vaikų iki 4 m. – 371, 5-9 m. – 420, 10-14 m. – 447, 15-24 m. – 1156, 25-39 m. – 2 111, 40-64 m. – 4265, virš 65 m. – 2 569 asm. Lyginant su 2011

m. **daugiausiai mažėjo 10-14 ir 15-24 m. asmenų grupėje – apie 39 proc.** **R 13** Mažiausias pokytis stebimas 0-4 m. ir 40-64 m. grupėje – apie 16 proc. VVG teritorijoje vyrauja darbingo amžiaus gyventojai.

VVG teritorijoje **didesnę gyventojų dalį sudaro moterys**: 2011 m. – 52 proc., 2021 m. sumažėjo iki 51 proc. (-0,7 proc.). Moterys VVG teritorijoje sudaro kiek mažesnę dalį nei Utenos apskrityje (53 proc.) ir Lietuvoje (54 proc.). **R 14** Moterų dalies pokytis lyginant 2011 m. ir 2021 m. yra neženklus ir sudaro 0,1 proc. Utenos apskrityje bei 0,3 proc. Lietuvoje. 2021 m. duomenimis, tik dvejose seniūnijose Inturkės ir Dubingių gyvena daugiau vyrų nei moterų, vyrai sudaro 51 proc.

2021 m. duomenimis, VVG teritorijoje **lietuvių tautybės gyventojai sudaro 86,5 proc.**, likusieji – kitos tautybės gyventojai (daugiausiai lenkai) **R 15**. Joniškio seniūnija išsiskiria iš visų kitų VVG seniūnijų, nes joje gyvena apie 46 proc. kitataučių, kiek mažiau Dubingių seniūnijoje – apie 28 proc. Procentiškai mažiausia dalis kitataučių gyvena Videniškių seniūnijoje – apie 2 proc.

2021 m. duomenimis, VVG teritorijoje 16,8 proc. gyventojų turi aukštąjį išsilavinimą, 16,7 proc. – aukštesnįjį (įskaitant specialųjį), 33,2 proc. – vidurinį, 18,7 proc. – pagrindinį, 13 proc. – pradinį, 1,6 proc. neturintys pradinio išsilavinimo, nelankyta mokykla, neraštingi) Lyginant su 2011 m., **VVG teritorijos gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą procentas didėjo 27,6 proc., rodiklis yra didesnis nei Molėtų r.** (23,7 proc.), Utenos apskrities (11,8 proc.) bei Lietuvos (16,9 proc.) **R 16**. VVG teritorijoje daugiausiai mažėjo pradinio (54 proc.) ir neturinčių pradinio išsilavinimo (55,2 proc.) gyventojų skaičius **R 17**. Daugiausiai aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų yra Mindūnų seniūnijose (23,8 proc.) ir Luokesos (22,3 proc.), mažiausiai – Videniškių seniūnijoje (13,1 proc.). Daugiausiai VVG gyventojų turi vidurinį išsilavinimą, vidurkis seniūnijose svyruoja nuo 29,3 iki 36,7 proc.

Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą, bedarbiai

Lyginant 2011 ir 2021 m., gyventojų pasiskirstymas **pagal ekonominį aktyvumą** VVG teritorijoje pakito teigiama linkme: **dirbančiųjų gyventojų skaičius padidėjo 5,7 proc.** (nuo 5 697 iki 6 023), **užimtų gyventojų skaičius padidėjo 25,3 proc.** (nuo 3 846 iki 4 819) **R 18**, tuo tarpu **bedarbių skaičius sumažėjo 34,8 proc.** (nuo 1 851 iki 1 206), **neaktyvių gyventojų skaičius mažėjo 39,3 proc.** (nuo 6 879 iki 4 177). Lyginant su šalies ir Utenos apskr. paminėtais rodikliais, stebimi VVG rodiklių aukštesni pasiekimai, ypatingai išsiskiria užimtųjų gyventojų skaičiaus padidėjimas lyginant su šalies rodikliu – 7,7 proc. (VVG – 25,3 proc.) **R 19**.

2023 m. vasario 1 d. Panevėžio KAD Molėtų skyriuje buvo registruoti 1014 bedarbių (204 asmenimis mažiau nei 2022-01-01 (1218 asmenų)), iš jų – 618 vyrų (60,9 proc.), 396 moterys (39,1 proc.), jaunimo iki 29 m. skaičius – 178 (17,6 proc.), asmenų nuo 50 metų – 410 (40,4proc.), asmenys nuo 55 metų – 256 (25,2 proc.). Gyvenantys kaimo vietovėse – 712 asmenys (70,2 proc.), ilgalaikiai bedarbiai – 159 (15,7 proc.), darbingo amžiaus neįgaliųjų, kuriems nustatytas 0-55 proc. darbingumo lygis, skaičius – 57 (5,6 proc.), absolventų – 6 (0,6 proc.) **R 20**

Vidutinis ilgalaikių bedarbių skaičius 2014-2022 m. tiek šalyje, tiek Molėtų r. **mažėjo**: atitinkamai 66 proc. (nuo 58167 iki 38817) ir 55 proc. (nuo 529 iki 291) **R 21**. Tam įtakos turėjo Užimtumo tarnybos įgyvendinamos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės, taip pat Molėtų r. savivaldybės administracijos įgyvendinamos Užimtumo didinimo programos, kurių tikslas – didinti savivaldybės teritorijos gyventojų užimtumą, integruojant juos į darbo rinką ir skatinant jų darbinę motyvą bei socialinius ir darbo įgūdžius.

Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus 2014-2022 m. Molėtų r. **mažėjo** nuo 11,8 iki 10,1 proc., t.y. **tačiau rodiklis didesnis nei šalies**, kuris tuo pačiu laikotarpiu kito nuo 9,5 iki 9 proc. **R 22**

Vidutinis metinis jaunų (16-29 m.) bedarbių proc. nuo 16-29 gyventojų 2015-2022 m. rodiklis Molėtų r. **mažėjo** nuo 6,7 iki 5,1 proc., kai tuo tarpu **šalyje jis didėjo** nuo 5,2 iki 6,7 proc. **R 23**. Pandeminiais 2020-2021 m. rodiklis tiek šalyje, tiek Molėtų r. buvo padidėjęs.

Vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius 2014-2022 m. Molėtų r. padidėjo kiek mažiau – 55 proc. (nuo 20 iki 31,4), nei šalies rodiklis – 69 proc. (nuo 5844,8 iki 9859,2) **R 24**.

Mažėjantis bedarbių skaičius ir didelė laisvų darbo vietų pasiūla yra viena svarbiausių priežasčių, lemiančių didesnę spaudimą darbdaviams kelti darbo užmokestį. Tai patvirtina darbo užmokesčio didėjimas. Lyginant 2021 m. ir 2022 m. IV ketvirčius šalyje bruto darbo užmokestis (šalies ūkis su individualiosiomis įmonėmis) padidėjo 13,25 proc., Utenos apskr. – 10,74 proc., **Molėtų mieste ženkliai mažiau – 4,9 proc. R 25**

Socialinę atskirtį patiriantys gyventojai

Socialinės pašalpos gavėjų skaičius tiek šalyje, tiek ir Utenos apskr. ir Molėtų r. **mažėjo** labai panašiai: atitinkamai 53,92 proc., 51,30 proc. ir 55,35 proc. **R 26**.

Atsižvelgiant į tai, kad gyventojų skaičius Molėtų r. mažėjo, atitinkamai mažėjo ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius. Lyginant 2014-2021 m., asmenų su negalia sumažėjo 12,96 proc. (nuo 1 590 iki 1 384 asm.), iš jų suaugusiųjų – 27,28 proc. (nuo 1 360 iki 989 asm.), vaikų – 9,09 proc. (nuo 99 iki 90 asm.). Atkreiptinas dėmesys, kad **pensinio amžiaus su negalia skaičius ženkliai išaugo** – 132,82 proc. (nuo 131 iki 305 asm.) **R 27**. Šeimų, patiriančių socialinę riziką sumažėjo 31,37 proc. (nuo 102 iki 70), vaikų skaičius šeimose patiriančiose socialinę riziką sumažėjo 19,05 proc. (189 iki 153 asm.) **R 28**.

2022 m. Molėtų r. **vienišiemis asmenims buvo teikiama pagalba**: Alantos sen. lankomosios priežiūros darbuotoja lankė 13 vienišus žmonių, Balnininkų – 11, Čiulėnų – 9, Dugingių – 6, Inturkės – 11, Jonišio – 21, Luokesos – 8, Mindūnų – 5, Suginčių – 10 žmonių **R 29**

2022 m. Molėtų r. pagal poreikį teiktos socialinio darbo paslaugos sunkumų patiriančioms šeimoms: Alantos sen. – 10 šeimų (22 vaikai), Balnininkų – 3 šeimoms (5 vaikai), Čiulėnų – 3 šeimoms (5 vaikai), Dugingių – 5 šeimoms (11 vaikų), Giedraičių – 6 šeimoms (13 vaikų), Inturkės – 2 šeimoms (3 vaikai), Jonišio – 6 šeimoms (12 vaikų), Luokesos – 6 šeimoms (18 vaikų), Mindūnų – 3 šeimoms (4 vaikai), Suginčių – 5 šeimoms (13 vaikų), Videniškių – 1 šeimai (1 vaikas) **R 30**.

Per 2017–2021 m. laikotarpį Molėtų r. savivaldybė 135,76 proc. didino išlaidas socialinėms paslaugoms (nuo 952 000 iki 1 292 400 Eur). Per tą patį **laikotarpį padidėjo ir socialinėms paslaugoms skiriama išlaidų dalis, skirta NVO teikiamoms paslaugoms nuo 3,63 proc.** (34 600 Eur) iki 10,75 proc. (139 000 Eur). **R 31** Remiantis šiais rodikliais galima konstatuoti, kad Molėtų r. savivaldybė artėja prie 2021 – 2030 m. Nacionalinės pažangos plano 7.2 uždavinio „Didinti darbo vietų pasiekiamumą ir viešųjų paslaugų prieinamumą visiems“ rodiklio: „7.2.14. Savivaldybių viešųjų paslaugų, kurias teikia nevyriausybinės ir bendruomeninės organizacijos, dalis, 2025 m. – 15 proc., 2030 m. – 30 proc.“

1.5.VVG teritorijos ekonominė situacija

Informacija apie ES ir kitų fondų pritraukimą į teritoriją

Tiek Molėtų r. savivaldybės administracija, tiek jai pavaldžios įstaigos, tiek įvairios kitos organizacijos teikia paraiškas įvairiems fondams, siekiant įgyvendinti projektus, gerinančius infrastruktūrą, tobulinančius gebėjimus, suteikiančius žinias.

ES išmokėtos investicijos Molėtų rajone 2014-2020 m. laikotarpiu sudarė – 16 537 789,02 Eur., tai sudarė maždaug 977 Eur vienam savivaldybės gyventojui, kai tuo tarpu Utenos apskrities gyventojui tenka 1 101 Eur, o šalies – 1 795 Eur. [R 32](#)

Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominę veiklą

VVG gyventojų skaičius (asmens) pagal ekonominę veiklą 2021 m. VVG teritorijoje vyraujanti gyventojų ekonominė veikla: pramonė (21,8 proc.), didmeninė ir mažmeninė prekyba (18 proc.), statyba (11,9 proc.) [R 33](#).

Analizuojant seniūnijas, santykinai daugiausiai pramone užsiimančių gyventojų yra Suginčių (31,1 proc.), Joniškio (29,4 proc.) ir Čiulėnų (25,8 proc.) seniūnijose; didmenine ir mažmenine prekyba – Balninkų (21,3 proc.), Giedraičių (21,2 proc.), Videniškių (21,1 proc.); statyba – Mindūnų (18,1 proc.), Inturkės (17 proc.), Čiulėnų (16,4 proc.).

Žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje VVG gyventojų yra 10,3 proc. Daugiausia Balninkų (19,1 proc.), Joniškio (16,7 proc.), Alantos (11,8 proc.).

2014-2021 m. **materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui** šalyje išaugo 79,27 proc. (nuo 2074 iki 3718 Eur), **Molėtų r. mažiau – 43,42 proc.** (nuo 783 iki 1123 Eur), tuo tarpu Utenos apskr. sumažėjo 6,56 proc. **Rodiklis yra daugiau nei dukart mažesnis nei šalies [R 34](#)**

Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius 2016-2023 m. pradžioje **Molėtų r. augo daugiau – 33,23 proc.** nei Utenos apskrityje – 26,97 proc. ir šalyje – 25,89 proc. [R 35](#). Didžiausias augimas fiksuojamas 1 000 000–1 999 999 EUR pajamų grupėje – 77,78 proc., kiek mažesnis 100 000–499 999 EUR pajamų grupėje – 63,38 proc. [R 36](#). 2023 m. pr. Molėtų r. **dominuoja** mažos ir vidutinės įmonės, kurių pajamos yra 10 000–49 999 EUR ir 100 000–499 999 EUR (po 28 proc.) ir tai atitinka Utenos apskr. ir šalies rodiklį [R 37](#).

Darbuotojų skaičius veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse 2014-2023 m. pradžioje šalyje augo 8,65 proc., skirtingai nei Molėtų r. ir Utenos apskr., kur rodiklis atitinkamai **mažėjo 1,22 proc.** ir 9,11 proc. **Didžiausias mažėjimas** Molėtų r. fiksuojamas 50–99 darbuotojų grupėje – 22,78 proc., o **ženkliausias didėjimas** fiksuojamas 5–9 darbuotojų grupėje – 48,26 proc. [R 38](#). 2023 m. pr. Molėtų r. dominuoja mažos ir vidutinės įmonės, kuriose dirba 20–49 darbuotojai – 21,43 proc. ir tai atitinka Utenos apskr. ir šalies rodiklį [R 39](#).

Veikiančių ūkio subjektų skaičius tiek šalyje, tiek Molėtų r. didėjo apie trečdali – 35 proc., skirtingai nei Utenos apskr., kur rodiklis padidėjo tik 20 proc. [R 40](#) **Ypatingai ženklūs augimai Molėtų r. fiksuojami šiose ūkio subjektų ekonominės veiklos rūšyse:** administracinė ir aptarnavimo veikla – 183 proc., nekilnojamojo turto operacijos – 175 proc., profesinė, mokslinė ir techninė veikla – 172 proc., apdirbamoji gamyba – 93 proc., apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla – 61 proc., statyba – 58 proc. [R 41](#)

Individuali veikla pagal pažymą tai paprastesnis verslo modelis ir geras būdas susikurti sau darbo vietą, nenorint steigti juridinio asmens. Šis verslo modelis tendencingai populiarėja. Lyginant 2020-2022 m. veiklą, pagal **individualios veiklos pažymą**, vykdančių asmenų skaičius šalyje išaugo 27,87 proc. (nuo 192 970 iki 246 755), iš jų jaunuoliai (18-29 m.) sudarė 25,89 proc., Utenos apskr. rodiklis išaugo beveik identiškai – 27,81 proc. (nuo 6 677 iki 8 534) tačiau iš jų jaunuolių sudarė mažiau nei šalies vidurkis – 19,70 proc. Molėtų r. rodiklis išaugo daugiau nei šalyje, t.y. 34,98 proc. (nuo 1035 iki 1 397) , iš jų jaunuolių – 18,71 proc., t.y. mažiau nei apskrities ir šalies vidurkis. [R 42](#)

Asmenų, dirbančių su verslo liudijimu mažėja ir to priežastys gali būti: veiklų kiekis, leidžiantis dirbti su verslo liudijimu, labai ribotas lyginant su individualia veikla; užsiimant individualia veikla mokesčiai už gautas pajamas dirbant pagal individualios veiklos pažymą mokami metų gale, deklaruojant pajamas. Tuo tarpu verslo liudijimo turėtojai moka mokesčius iš anksto tik pradėjus verstis veikla ir kt. Lyginant 2020-2022 m. asmenų, įsigijusių **verslo liudijimą**, skaičius šalyje neženkliai sumažėjo 2,42 proc. (nuo 96 094 iki 93 764), iš jų jaunuoliai – 4,79 proc., tuo tarpu Utenos

apskr. rodiklis mažėjo daugiau – 7,77 proc. (nuo 3 836 iki 3 538), iš jų jaunuoliai – 16,85 proc., Molėtų r. – 3,07 proc. (nuo 685 iki 664), iš jų jaunuoliai – net 23,78 proc. (beveik 5 kartus daugiau nei šalies vidurkis). **Taigi, jaunuolių (18-29 m.), užsiimančių individualia veikla pagal pažymą arba verslo liudijimą Molėtų r. procentiškai yra mažiau nei šalies vidurkis. R 43**

Žemės ūkio sektorius

Ūkininkų ūkių skaičius 2014-2022 m. šalyje **mažėjo** 29 proc., panašiai ir Utenos apskr. – 26 proc., ir Molėtų r. – 27 proc. (nuo 3351 iki 2444) **R 44**. Daugiausiai mažėjo ūkių, turinčių nuo 5 iki 20 ha – 35 proc., kiek mažiau 24 proc. mažėjo ūkiai iki 5 ha, 19 proc. – ūkiai nuo 20 iki 50 ha. Ūkiai virš 100 ha padidėjo net 400 proc., o ūkiai nuo 50 iki 100 ha – 47 proc. **R 45**

2022 m. duomenimis, daugiausiai yra ūkių, turinčių iki 5 ha – 52 proc., 5-20 ha – 37 proc.

Viena iš galimų ūkių mažėjimo priežasčių – ūkių „stambėjimas“, kuriems daugiau teikiama ES parama.

Kaimo turizmo sodybos

VVG teritorijoje yra 68 **kaimo turizmo sodybos R 46**. Kaimo turizmo sodybos VVG teritorijoje daugiausiai išsidėsčiusios prie ežerų, gražioje gamtoje ir pritaikyti ramiam poilsiui, vestuvėms ir kitoms šventėms.

Socialinis ir bendruomeninis verslas

VVG teritorijoje yra įsikūrę **7 socialiniai verslai**, 6 iš šių socialinių verslų atsirado 2014-2022 m. laikotarpiu per VVG finansuojamas priemones **R 47**. Iki tol tokio socialinių verslų nebuvo. 2022 m. veikiantys socialiniai verslai:

1. **VŠĮ „Teatriukas“**. Iš įprastinės veiklos gaunamos pajamų įgyvendina socialinio verslo idėją, t. y. Molėtų rajono mokyklinio amžiaus vaikai gali nemokamai dalyvauti įstaigos organizuojamuose užsiėmimuose, kurių metu per kūrybiškumo, meninių gebėjimų ugdymą bus didinamas pasitikėjimas, sprendžiamos iš to kylančios socialinės problemos.
2. **VŠĮ „Arino namai“**. Socialinis verslas švietimo ir prevencijos srityje, dirbant su socialinės rizikos šeimose augančiais mokyklinio amžiaus vaikais, teikiamos paslaugos, susijusios su užimtumo gerinimu ir socialinių poreikių tenkinimu bendradarbiaujant su rajono įstaigomis ir įmonėmis.
3. **VŠĮ Universalus daugiavfunkcinis centras „Kaimynystės namai“**. Pritaikytos patalpos ilgalaikės ir trumpalaikės globos paslaugoms teikti iki 12 asmenų bei pradedamas vykdyti ekonomiškai gyvybingas pagal integruotą modelį veikiantis socialinis verslas.
4. **VŠĮ Gamtos ir kūrybos namai**. Pradėtas ekonomiškai gyvybingas socialinis verslas. Socialinio verslo tikslinė grupė – vyresnio amžiaus rajono gyventojai nuo 65 metų ir vyresni, neįgalieji bei vieniši žmonės. Jiems siūloma įsitraukti į organizuojamas kultūrinės veiklas (kartą per savaitę dalyvauti kinezoterapijėje mankštoje, menų/augalų/gyvūnų terapijos užsiėmimuose, grupiniuose užsiėmimuose su psichoterapeutu, ergoterapijėje praktikoje ir kt. renginiuose).
5. **VŠĮ Sodėla**. Molėtų VVG teritorijoje esančioms vietos bendruomenėms ir vietos namų ūkiams bei ūkininkams vaisių (obuolių, kriaušių ir kt. vaisių) teikiamos surinkimo paslaugos, skatinant panaudoti turimus sodų derlių išteklius, sukuriant papildomą pridėtinę vertę ir naudą paslaugos gavėjams bei motyvaciją parduoti vaisius, kad būtų galima juos perdirbti, paversti į rinką tiekiamais produktais ir tuo pačiu prisidėtų prie namų ūkių įsitraukimo į maisto tiekimo grandinę ir ūkių pajamų didinimo. Socialinio poveikio tikslas – prisidėti prie tikslinės grupės asmenų individualios kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimo bei naujų įsigijimo sodininkystės srityje su tikslu išnaudoti esamą Molėtų rajone sodų potencialą, juos renovuojant, pritaikant naujiems rinkos ir verslo poreikiams.
6. **VŠĮ Stipri šeima**. Šeimoms skirtas edukacinis centras. Veikia lauko darželis ikimokyklinio amžiaus vaikams, teikiama laikinos priežiūros paslauga, vyksta papildomos edukacinės programos.

7. „**Susitikime veikti**“ – perteklinių žaliavų panaudojimas antrinių produktų kūrimui ir jų realizavimas pardavimo vietose, sukuriant darbo vietą žmonėms patiriantiems atskirtį, įtraukiant bendruomenes į pokyčio kūrimą.

Bendruomeninio verslo VVG teritorijoje nėra R 48.

Susisiekimas

Molėtų rajono teritoriją kerta magistralinis kelias A14 (Utena – Vilnius). Šis kelias jungiasi su keliu A6 (Kaunas – Daugpilis), todėl galima patogiai susisiekti su Latvija. Molėtų rajono valstybinių kelių tinklo struktūra yra palanki atskirų rajono miestų, gyvenviečių ir seniūnijų aptarnavimui. Rajonas turi magistralinio kelio A14 atkarpą, ir tai visiškai tenkina šio rajono ekonominės veiklos poreikius. Palanki yra valstybinių krašto ir rajoninių kelių situacija.

Valstybinės reikšmės keliai rajone sudaro 478 km. Automobilių kelių ilgis 2014-2021 m. padidėjo 1 proc. (nuo 1724 iki 1738 km.). Vietinės reikšmės keliai 2021 m. sudaro 1 261 km. (lyginant su 2014 m., padidėjo 14 km.). Dviračių takų ilgis Molėtų r. padidėjo net 3 kartais, nuo 2,9 km (2018 m.) iki 9 km. (2021 m.).

2021 m. vietinių kelių su danga rajone yra 1195 km., kelių su patobulinta danga – 428 km., žvyro kelių – 767 km., grunto kelių – 543 km. Žvyro kelių ilgis per 2014-2021 m. sumažėjo 8 proc., o grunto kelių padidėjo 14 proc.

Komunalinis ūkis

Komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Molėtų rajono savivaldybėje organizuoja VšĮ Utenos regiono atliekų tvarkymo centras.

UAB „Molėtų vandenys“ yra licencijuota geriamojo vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja Molėtų rajono savivaldybės teritorijoje. Bendrovė vartotojams teikia išvalytą ir higienos normas atitinkantį požeminį geriamąjį vandenį iš giluminių gręžinių, kuriuo Molėtų miesto gyventojus, 41 rajono gyvenvietę ir iš 10 gyvenviečių surenka bei išvalo nuotekas. Dalis gyventojų vandenį gauna iš privačių šachtinių šulinių.

1.6.VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Bendruomeninės organizacijos, kitos NVO

2022 m. Molėtų r. veikė 35 bendruomeninės organizacijos. Rajone aktyviai veikia Molėtų rajono bendruomenių centrų asociacija, kuri vienija 29 rajono bendruomenines organizacijas. **R 49**

Molėtų r. veikia savivaldybės **nevyriausybinių organizacijų taryba**, kurios tikslas – skatinti Molėtų rajono savivaldybės NVO veiklą ir plėtrą, stiprinti bendradarbiavimą tarp Savivaldybės institucijų, įstaigų ir Savivaldybės NVO.

Jaunimo politika, organizacijos

Jaunimo politiką Molėtų rajone padeda formuoti ir įgyvendinti jaunimo reikalų koordinatorius ir jaunimo reikalų taryba. **Savivaldybės rūpinasi jaunimu per įvairias priemones R 50:**

- ✓ Sukurtas atviras jaunimo langelis, visi jaunuoliai gali teikti pasiūlymus, rekomendacijas: <https://www.moletai.lt/go.php/lit/--jaunimui>
- ✓ Finansuojamos jaunimo iniciatyvos, pateiktos jaunimo grupių ar organizacijų iki 300 Eur įdėjai įgyvendinti
- ✓ Parengta Molėtų rajono savivaldybės jaunimo (mokinių) verslumo ugdymo programa. Dalyviai – apie 30 9-12 kl. moksleivių turės galimybę registruotis verslumo ugdymo moduliams, kurie, administruojami Molėtų turizmo ir verslo informacijos centro darbuotojų, bus įgyvendinami moksleivių atostogų metu, bei pagal poreikį savaitgaliais.
- ✓ Parengtas Molėtų rajono savivaldybės mokinių skatinimo už pasiekimus tvarkos aprašas, mokiniai, laimėję prizines vietas už akademinę, sportinę, meninę veiklą respublikiniuose ir

- tarptautiniuose konkursuose, bei 100 balų įvertinimus už valstybinius brandos egzaminus gauna piniginius prizus.
- ✓ Parengta Molėtų rajono savivaldybės jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programa. Balandžio-gegužės mėnesį, jaunuoliai, besimokantys bendrojo ugdymo įstaigose, ir darbdaviai, registruoti Molėtų rajone registruojasi į programą, sutarę įdarbina jaunuolius vasaros atostogų metu, jaunuoliai dirba, o darbdaviams kompensuojama dalis jaunuoliui išmokėto atlyginimo.
 - ✓ Įgyvendinamas Jaunimo savanoriškos tarnybos modelis. Jaunuolis registruojasi į programą, išsirenka iš priimančių organizacijų veikiančių rajone organizaciją, kurioje pusę metų savanoriaus, sėkmingai savanoriauja, baigęs tarnybą gauna 0,25 stojamojo balo.
 - ✓ Parengtas „Savanorystės meniu“, kur mokiniai gali savanoriauti ir rinkti socialines-pilietines valandas.
 - ✓ Nuo 2022 m. rudens bus pradėtas įgyvendinti dalyvaujamas biudžetas rajono mokyklose, kur mokiniai galės teikti idėjas projektams, gerinantiems mokyklos aplinką ir patys juos įgyvendins.

2022 m. Molėtų r. buvo **4 jaunimo organizacijos**: Molėtų Vaikų ir Jaunimo Pilietinio ir Tautinio Ugdymo Klubas „Mes gimnazistai“, Šokių studija „Dorada“, Klubas „Jaunimo brizas“; **4 neformalios jaunimo grupės**: Bekupės BC jaunieji savanoriai, Joniškio MDC neformali krepšinio grupė, Dapkūniškių bendruomenės centro neformali jaunimo grupė, Teatro studija „Remarka“; **15 su jaunimu dirbančios organizacijos**: Molėtų menų mokykla, Molėtų kultūros centras, Molėtų r. švietimo pagalbos tarnyba, Molėtų rajono kūno kultūros ir sporto centras, Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka, as, VšĮ „Teatriukas“, Molėtų rajono literatų brolija, Sporto klubas „Molėtai“, Ištvermės sporto šakų ir turizmo mėgėjų klubas „Ok Klajūnas“, Giedraičių šaulių būrys, Domino šokių studija, Klubas „Kops“, Alantos vaikų dienos centras „Daigelis“ **R 51**.

Molėtų rajone 2022 m. buvo **12 akredituotų savanorių priimančių organizacijų** **R 52**.

Jaunimo reikalų agentūra atlieka jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimą, lyginant 2020-2022 m. Molėtų r.: 1) Darbo su jaunimu srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge iš **12 nukrito į 34 vietą**. 2) Jaunimo interesų atstovavimo, jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo skatinimo srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge iš **42 pakilo į 41 vietą**. 3) Jaunimo savanoriškos veiklos VšĮ Universalus daugiafunkcis centras „Kaimynystės namai“, Joniškio mokykla-daugiafunkcis centras įgyvendinimo savivaldybių reitinge iš **18-19 pakilo į 6-7 vietą**. 4) JP veiklos sričių administravimo (faktais ir žiniomis grįstos jaunimo politikos) srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge iš **24-45 nukrito į 45-53 vietą**.

Jaunimo problematikos tyrimo duomenimis, **75 proc.** apklaustųjų nustatytas žemas pilietiškumo-labdaringumo lygis; Į nevyriausybinį organizacijų veiklas įsitraukia vos 6 proc. jaunimo; 85 proc. apklaustųjų per pastaruosius 6 mėnesius nėra dalyvavę savanoriškoje veikloje. **R 53**

Informacija Molėtų r. jaunimui skelbiama savivaldybės interneto svetainėje, facebook paskyroje „Molėtų jaunimo reikalų koordinatorius“, bei instagram paskyroje „moletu_jrk“. Prie Molėtų r. švietimo pagalbos tarnybos veikia Eurodesk regioninis atstovas.

Socialinė infrastruktūra

Molėtų r. savivaldybės administracija vykde ir įgyvendino socialinę politiką per Socialinės paramos skyrių ir kitas įstaigas ir organizacijas, teikiančias įvairias socialines paslaugas. Molėtų r. įstaigos: Alantos senelių globos namai, Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namai, Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namai, Socialinės priežiūros centrai: Alantos bendruomenės centro Vaikų dienos centras „Daigelis“, VšĮ Skudutiškio akademijos Suginčių vaikų dienos centras „Tiltas“, Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namų vaikų dienos centras; kitos socialinių paslaugų įstaigos: Molėtų socialinės paramos centras, Molėtų kultūros centro padalinys Molėtų atviras jaunimo centras,

VšĮ „Bendrystės centras“, VšĮ „Kaimynystės namai“, Molėtų krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Molėtų filialas, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Molėtų viltis“, VšĮ Molėtų neįgaliųjų integracijos ir darbinio užimtumo centras, „Sprendimai šiandien“, Kaišiadorių vyskupijos Molėtų „Caritas“, Gausių šeimų bendrija „Edeno vaivorykštė“, Molėtų gausių šeimų bendrija „Šeimynėlė“), Lesinskių šeimyna, Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namai. Molėtų rajone labiausiai trūksta paslaugų socialinės rizikos suaugusiems asmenims, kadangi rajone nėra psichologinės bei socialinės reabilitacijos, laikino apnakvindinimo įstaigų **R 54**

Kultūros įstaigos

Molėtų kultūros centras rūpinasi kultūriniu gyvenimu rajone. 2022 m. veikė 30 įvairaus žanro mėgėjų meno kolektyvai, kuriuose dalyvavo 290 narių, iš jų vaikų ir jaunimo kolektyvuose 167. Lyginant su 2020 m. kolektyvų skaičius nesikeitė, tačiau sumažėjo dalyvių juose skaičius nuo 316 iki 290 asm., bet padaugėjo vaikų ir jaunimo juose skaičius nuo 125 iki 167 **R 55**.

Kolektyvai dalyvauja įvairiuose konkursuose ir festivaliuose, 2022 m. aukštus įvertinimus pelnė Suginčių krašto tradicinė kapela, Molėtų kultūros centro armonikieriai, Kultūros centro mergaičių ir merginų liaudiškų šokių grupės.

2022 m. suorganizuoti 281 renginiai, iš jų seniūnijose – 160. Molėtų rajone – 35 profesionalaus meno renginiai, iš jų 24 klasikinės muzikos koncertai. 84 renginiai įvyko Molėtų kultūros centre, 25 renginiai miesto viešosiose erdvėse: 4 Vasaros estradoje, 14 Skulptūrų parke ir miesto paplūdimyje, 7 Savivaldybės aikštėje **R 56**. Lyginant su 2020 m., per pandeminius metus buvo suorganizuota ženkliai mažiau: suorganizuoti 124 renginiai: iš jų profesionalios muzikos koncertų – 15, spektaklių – 10, renginių seniūnijose – 74.

Molėtų r. bibliotekos tinkle veikia **viešoji biblioteka** ir 24 kaimo bibliotekos, iš kurių 4 sujungtos su kaimo mokyklų bibliotekomis. **R 57**

Molėtų krašto muziejus 2022 m. rajone veikė su 8 padaliniais: Ežerų žvejybos muziejus Mindūnuose, Antano Truskausko medžioklės ir gamtos ekspozicija, Alantos dvaro muziejus-galerija, Etnografinė sodyba ir dangaus šviesulių stovykla Kulionyse, Molėtų krašto tradicinių amatų centras, Vienuolyno muziejus, Molėtų dailės galerija, Molėtų skulptūrų parkas. Kasmet muziejus įgyvendina įvairius renginius. 2022 m. įgyvendinti renginiai ir projektai: tradicinė 28-oji Žiemos žūklės šventė; Dailės ir fotografijos premijos paroda; Respublikinė liaudies meno konkursinė paroda „Aukso vainikas“; dalyvavimas meno mugėje „Art Vilnius“; 24-oji respublikinė tradicinio siuvinėjimo stovykla „Žaliasis laumžirgis“.

Universalus daugiafunkcis centras „Kaimynystės namai“ taip pat įgyvendina kultūrinę veiklą. 2022 m. suorganizavo 24 renginius, 16 muzikinių pasirodymų/koncertų, buvo tęsiamas kultūrinis projektas „Pokalbiai ant retro sofutės“, bei pradėtas sociokultūrinių veiklų ciklas „Veikime kartu“ su Balninkų bendruomenės centru (9 užsiėmimai).

Molėtų rajone veikia išskirtiniai Lietuvos etnokosmologijos muziejus ir Molėtų Astronomijos observatorija – kosmoso tyrinėjimo centrai Lietuvoje, kurie pritraukia didelį skaičių turistų. **R 58**

Švietimo įstaigos

Molėtų r. mokyklų skaičius 2019-2022 m. mažėjo: išregistruotos 3 pagrindinės mokyklos 2022 m. rajone buvo 3 gimnazijos, 1 progimnazija, 1 specialiojo ugdymo centras, 1 pradinė mokykla ir 3 mokyklų skyriai, 2 vaikų lopšeliai-darželiai ir 4 skyriai, 2 neformaliojo švietimo įstaigos, 2 viešosios įstaigos.

VVG teritorijoje yra **2 gimnazijos** (Alantos ir Giedraičių Antano Jaroševičiaus). Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas teikiamas Molėtų „Saulutės“ vaikų lopšelyje-darželyje, Molėtų „Vyturėlio“ vaikų lopšelyje-darželyje bei 4 jo kaimo skyriuose, 2 bendrojo ugdymo mokyklose, 2 mokyklų skyriuose, VšĮ „Kaimynystės namai“, VšĮ „Stipri šeima“. **R 59**

Sportas

2021 m. duomenimis, Molėtų r. yra 17 krepšinio, 4 tinklinio aikštelės, 1 automobilių kroso trasa, 1 universalios dirbtinės dangos sporto aikštelė, 12 futbolo aikščių, 16 sporto salių. **R 60**

2014-2021 m. sporto **varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius šalyje mažėjo** 48,24 proc., kiek daugiau mažėjo Utenos apskr. – 51,39 proc., tuo tarpu Molėtų r. sumažėjo tik 30,32 proc. **R 61**

Tautinis paveldas, amatai

2021 m. duomenimis, Molėtų rajone (įskaitant Molėtų miestą) yra 15 tradicinių amatininkų, 8 tradicinių amatų meistrai, 42 sertifikuoti tautinio paveldo produktai **R 62**. Molėtų r. patenka į savivaldybių dešimtuką (užima 5 vietą), kuriose yra didžiausias tradicinių amatininkų skaičius 10 000 gyventojų **R 63**, tačiau pagal tautinio paveldo produktų skaičių 10 000 gyventojų nepatenka į dešimtuką, užima 11 vietą **R 64**.

Mindūnuose įsikūręs Molėtų krašto tradicinių amatų centras, kuriame vyksta vilnos vėlimo, arbatų iš vietinių žolelių komponavimo, bučių pynimo, žvejybinių tinklų rišimo ir kitos edukacijos. „Rimydžių žuviene“ yra populiariausia Molėtų krašto tradicinių amatų centro edukacija.

Tradicinių amatų centras „Meniškas kaimas“ įkurtas 2008 m. Bebrusų kaime, Molėtų r. Centro tikslas – suvienyti Molėtų rajono amatininkus, menininkus ir kitus Bebrusų, Leliūnų, Šaukšteliškių, Vilkiškių, Jaurų bei aplinkinių kaimu gyventojus¹. Centras vykdo edukacines programas ir vaikų vasaros stovyklas.

Tradiciniai renginiai

VVG teritorijoje **gausu tradicinių renginių**, kurie pritraukia daug vietinių gyventojų ir lankytojų iš kitų Lietuvos miestų bei užsienio turistų (žemiau pateikiamas dalinis sąrašas) **R 65**:

1. Žiemos žūklės šventė Mindūnuose. Vyksta nuo kasmet nuo 1996 m. Poledinė žūklė, žūklavimas traukiamaisiais tinklais, teminės edukacijos ir žaidimai, laužas, tradicinės žuviene, muziejaus lankymas ir koncertas žiemos scenoje. Sulaukia daug lankytojų.
2. Alantos krašto šeimų šventė. Vyksta kasmet nuo 2013 m. Tradiciškai prieš Šv. Jokūbo atlydus Alantoje organizuojama Alantos krašto šeimų šventė. Rungtys, sporto, kultūrinė programa, koncertas. Sulaukia daug lankytojų.
3. Dubingių muzikos festivalis. Sulaukia daug lankytojų iš Vilniaus.
4. Žolinė Inturkėje.
5. Atlaidai Stirniuose.
6. Sporto šventė Joniškyje.
7. Giedraičių miestelio gimtadienio šventė.
8. Kaimynų piknikas (Mindūnai).
9. Kaziuko kiemo šventė (Giedraičiai).
10. Ežerų šventė Mindūnuose (vasarą).

1.7.VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Žemės fondas, naudmenos

Molėtų r. (įskaitant Molėtų miestą) žemės ūkio fondo sudėtis per 2014-2022 m. kito: žemės ūkio naudmenos sumažėjo 5,6 proc. (nuo 634 iki 598 km²) **R 66**, miškų sumažėjo 8,7 proc. (nuo 165 iki 150 km²) **R 67**, žemės, užimtos vandens telkinių sumažėjo 12,9 proc. (nuo 26 iki 23 km²) **R 68**, užstatytos teritorijos padidėjo 62,8 proc. (nuo 27 iki 45 km²) **R 69**, kelių padidėjo 6,2 proc. (nuo 120 iki 128 km²) **R 70**, kitos žemės padidėjo 7,3 proc. (nuo 395 iki 423 km²) **R 71**.

Bendras Molėtų r. (įskaitant Molėtų miestą) žemės našumo balas yra 30,6, t.y. mažiau nei šalies vidurkis **R 72**. Atskirų seniūnijų žemės našumo balai svyruoja nuo 29 iki 32. Didžiausias balas – Alantos seniūnijoje (30 balų), mažiausias – Videniškių seniūnijoje (29).

2019-2022 m. **ekologinio ūkininkavimo deklaruoto ploto** Molėtų rajone (įskaitant Molėtų miestą) **padidėjo 62 proc.** (nuo 4 488 iki 7 281 ha) **R 73**, mažesnis padidėjimas fiksuotas Utenos apskrityje – 51 proc. (nuo 23 961 iki 36 176 ha) bei beveik dvigubai daugiau nei Lietuvos rodiklis – padidėjimas 33 proc. (nuo 197 808 iki 263 543 ha).

2015-2022 m. **ekologinių ūkių skaičius** Molėtų r. (įskaitant Molėtų miestą) **padidėjo 23,5 proc.** (nuo 68 iki 84) **R 74**. Šis rodiklis ženkliai viršija Lietuvos, kur padidėjimas fiksuojamas tik 0,2 proc. Pagrindinės ekologinių ūkių augimo priežastys: didėjanti ekologiškai išaugintų produktų paklausa, ūkininkai tampa vis atsakingesni ir siekia pirkėjui pasiūlyti švarioje ir saugioje aplinkoje išaugintus produktus.

Kraštovaizdis, saugomos teritorijos

Visas Molėtų r. yra ežeringoje Aukštaičių aukštumoje, tad kraštovaizdis čia labai vaizdingas. Molėtų ežerynas yra vienas iš didžiausių ir gražiausių Lietuvoje, todėl traukia didelį turistų dėmesį.

VVG teritorijoje yra 279 ežerai. Reljefui būdinga kalvų, klonių, daubų gausa, nuolydis vakarų pusėn, kur link teka dauguma krašto upių ir upelių. Kalvotą paviršių sudaro riedulių ir gargždo pilni priemoliai ir priesmėliai, vyrauja jauriniai ir velėniniai dirvožemiai. Gelmėse, po ledyninėmis nuogulomis, apytikriai 100-150 m gylyje, slūgso Devono pamatas, sudarytas iš purių smėlingų ir dumblingų nuosėdų. Naudingos iškasenos – žvyras, durpės, smėlis, molis. Kraštovaizdis pasižymi ežerų ir upelių, patenkančių į Šventosios ir Žeimenos upių baseinus, gausa.

Molėtų r. yra tapęs antrųjų namų savininkų traukos centru: gražus rajono kraštovaizdis ir rekreacinis potencialas traukia didmiesčių gyventojus (ypač iš Vilniaus) įsigyti senas sodybas.

Ypač saugomų teritorijų sistema (rezervatai, draustiniai, valstybiniai parkai) **Molėtų rajone apima 19,3 % teritorijos. Tai 1,8 kartus viršija Lietuvos Respublikos vidurkį. R 75**

Molėtų rajono savivaldybėje registruojama 44 saugomų vietų **R 76**. Pagal priklausomybę saugomai teritorijai išskiriamas Asvejos regioninis parkas, Labanoro regioninis parkas ir Virintos hidrografinis draustinis.

Vandens kokybė

Vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybės reikalavimai nustatyti Lietuvos higienos normoje HN 24 : 2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. UAB „Molėtų vanduo“ vykdo nuolatinę ir periodinę geriamojo vandens kokybės priežiūrą. Geriamasis vanduo tiriamas tiek skirstomajame tinkle tiek vandens vartojimo vietose. Tiriant geriamojo vandens kokybę atliekami mikrobiologinių, toksinių ir indikatorinių rodiklių matavimai. Daugumoje atvejų, vanduo atitinka nustatytus reikalavimus. Šiuo metu nugeležinimo įrenginiai pastatyti Videniškis, Toliejai, Skudutiškis, Balninkai, Verbiškiai, Suginčiai, Sidabrinės, Dapkūniškiai, Bekupė, Luokesa, Joniškis, Arnionys, Dubingiai, Bijūtiškis, Inturkė, Miežonys, Mindūnai, Šeštokiškis, Levaniškis, Alanta, Naujasodis, Ambraziškis, Žalvariai, Girsteitiškis, Molėtai, Giedraičiai (Kamaraučizna), Laičiai, Ūta, Jodėnai, Runionys, Šakališkiai, Purvėnai, Drąsėnai, Kaniūkai, Čivyliai, Klabiniai, Geliogaliai, Balninkai 2, Anomislis vandenvietėse. Šiose gyvenvietėse geriamasis vanduo atitinka higienos normos reikalavimus.

Atsinaujinantys ištekliai

Pastaraisiais metais itin sparčiai auga elektros energiją gaminančių vartotojų skaičius, didėja ir bendra įrengtoji elektrinių galia. AB „ESO“ duomenimis, 2021 m. palyginti su 2020 m., gaminančių vartotojų skaičius šalyje išaugo beveik 2,5 karto. 2020 m. Molėtų r. savivaldybėje elektros energiją gaminančių vartotojų įrenginių galia, tenkanti 1000-iui gyventojų, siekė 39,4 kW, ir tarp šešiasdešimties Lietuvos savivaldybių Molėtų r. savivaldybė užėmė devintą vietą. Laikotarpyje iki 2030 m. prognozuojamas didelis elektros energiją gaminančių vartotojų skaičiaus augimas, todėl tikėtina, kad elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių bus pagaminta iki 45 proc., kaip numatyta Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje.

Europos Sąjungos fondų lėšos 2014–2020 metų laikotarpiu buvo skiriamos ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo bei atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo projektams įgyvendinti. Tokie projektai dažniausiai buvo finansuojami pagal 4 prioritetą – Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas. ES fondų lėšų projektams Lietuvos savivaldybėse finansuoti 2014–2020 m. laikotarpiu, tekusių tūkstančiui savivaldybės gyventojų 2021 m., vertinime Molėtų r. gavo 0,5 balus iš 9 galimų ir pateko į 14 vietą 60-ies savivaldybių sąraše – tai viena vieta žemesnė pozicija nei 2020 m. (ES fondų lėšos, tenkančios 1000 gyventojų 2020 m. – 6153,90 eur, 2022 m. – 87525,02 eur, skirtumas – 371,12). Rikiuojant savivaldybes pagal minimais metais pasiektą skirtumą, Molėtų r. pateko į 13 vietą.

Apibendrinančiame Lietuvos savivaldybių darnios energetikos plėtros 2021 m. vertinime pagal pažangą atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityse, Molėtų r. gavo 31 balą iš 100 ir, pakildama 19 pozicijų lyginant su 2020 m., užėmė 24 vietą – minimais metais skaičiuotas 6,5 balų pokytis, savivaldybių eilėje, išrikiuotoje pagal minimą pokytį, Molėtų r. pateko į 10 vietą. **R 77**

1.8. Papildoma informacija

Gyvenimo kokybės indeksas, savivaldybių gerovės indeksas

Gyvenimo kokybės indeksas (GKI) sudarytas iš gyvenimo kokybę atspindinčių rodiklių 6-se srityse, kuriose apskaičiuojami GKI sudarantys sub-indeksai: materialinės gyvenimo sąlygos, gyventojų verslumas ir verslo konkurencingumas, sveikatos paslaugos, švietimo paslaugos, demografija, pilietinis ir visuomeninis aktyvumas, viešoji infrastruktūra, gyvenamosios aplinkos kokybė ir saugumas. **Molėtų GKI nuo 2013 m. iki 2021 m. padidėjo 73,68 proc.** (nuo 0,22 iki 0,51) **R 78**
Tarp visų savivaldybių Molėtų r. užima 42 vietą, tarp kaimiškų savivaldybių – 22 vietą iš 38.

Savivaldybių gerovės indeksą sudaro 5 komponentai, kurių vertinimas 2016-2022 m. Molėtų r. kito: socialinis saugumas (**padidėjo** nuo 1,8 iki 3,4), fizinio saugumas (**sumažėjo** nuo 2,5 iki 2,1), ekonomikos gyvybingumas (**padidėjo** nuo 0,9 iki 1,6), švietimo kokybė (**padidėjo** nuo 4,6 iki 6,2), demografija (**sumažėjo** nuo 2,0 iki 1,1). Bendras Molėtų r. savivaldybės gerovės indeksas lyginant 2016 ir 2022 m. padidėjo nuo 2,4 iki 2,9 **R 79**.

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

1	2	3
		Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.
	Stiprybės	
1 stiprybė 2 stiprybė	VVG teritorija yra logistiškai patogi regione Veikia išskirtiniai Lietuvos kosmoso tyrinėjimo centrai: Lietuvos etnokosmologijos muziejus ir Molėtų Astronomijos observatorija	R2 R58

3 stiprybė	Mažėja socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius	R36, R38
4 stiprybė	Kultūra aukštame aktyvumo lygyje	R55, R56, R57, R62, R63, R64, R65
5 stiprybė	Nuosekliai augantis mažų ir vidutinių įmonių, savarankiškai dirbančių asmenų, laisvų darbo vietų skaičius	R24, R35, R36, R40, R41, R42
6 stiprybė	Stipri turizmo verslo konkurencinė pozicija šalyje	R41, R46, R58, R75, 76
7 stiprybė	Žemės ūkio veikla pasižymi ekologiškos produkcijos įvairove ir sparčia plėtra	R73, R74
	Silpnybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.
1 stiprybė	Neigiami demografiniai pokyčiai (mažėjantis gyventojų skaičius, gyventojų senėjimas)	R5, R6, R7, R8, R9, R10, R11, R12
2 stiprybė	Žemas jaunimo pilietiškumo, dalyvavimo NVO veikloje lygis	R53
3 stiprybė	Kaimo bendruomeninių organizacijų ir kitų NVO instituciniai gebėjimai yra nepakankami plėtrai ir ekonominiam gyvybingumui	R48
4 stiprybė	Išaugę pensinio amžiaus su negalia skaičius	R27
5 stiprybė	Mažėjantis ūkininkų ūkių skaičius	R44, R45
6 stiprybė	Nepakankamas viešųjų paslaugų prieinamumas	R54
	Galimybės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis
1 stiprybė	Turizmo, rekreacijos paslaugų plėtra dėl turimų unikalių kultūros ir gamtos išteklių	
2 stiprybė	NVO teikiamų viešųjų ir kitų paslaugų plėtra, paskatins darbo vietų kūrimą ir didesnio užimtumo galimybes	
3 stiprybė	Smulkaus verslo ES finansavimo galimybės, padidins rajono ekonominę plėtrą	
4 stiprybė	Žemės ūkio produktų ir realizavimo, ekologinio ūkininkavimo plėtra	
	Grėsmės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis
1 stiprybė	Senstanti visuomenė sukels darbo jėgos trūkumą ir didelę socialinę išlaidų našta	
2 stiprybė	Kvalifikuotos darbo jėgos emigracija, sumažins VVG teritorijos ekonominį, turistinį potencialą	
3 stiprybė	Blogėjanti gyvenimo kokybė ir teritorijos patrauklumas dėl žaliųjų plotų mažėjimo, didėjančios taršos	
4 stiprybė	Gyventojų ir bendruomeninių organizacijų aktyvumo mažėjimas	

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.4.VVG teritorijos poreikių sąrašas

Poreikio numeris	Poreikis
1 poreikis	Skatinti įvairių formų tvarius verslus, panaudojant turimus gamtinius, kultūrinius ir kitus išteklius
2 poreikis	Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę įvairioms socialinėms grupėms didinant jų įtrauktį ir užimtumą
3 poreikis	Didinti bendruomeninių organizacijų ir kitų NVO gyvybingumą bei stiprinti gyventojų bendruomeniškumą ir veiklumą
4 poreikis	Didinti žemės ūkio skaitmenizaciją

3.5.VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Skatinti įvairių formų tvarius verslus, panaudojant turimus gamtinius, kultūrinius ir kitus išteklius
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 1, 2, 4, 6, 7 stiprybes. Nuosekliai augantis mažų ir vidutinių įmonių, savarankiškai dirbančių asmenų, laisvų darbo vietų skaičius bei stipri turizmo verslo konkurencinė pozicija rodo VVG teritorijos potencialą plėtoti gyventojų tvarų ekonominį užimtumą, darbo vietų plėtrą ir tvaraus turizmo plėtrą.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikiai susiję su rodikliais: 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Poreikis susijęs su: 1) Molėtų rajono savivaldybės strateginis plėtros planu 2018-2024 m. 2) 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros planu 3) 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiu planu; 5) 2021–2030 m. Nacionaliniu pažangos planu. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Formuluojant poreikį atsižvelgta į gyventojų nuomonę: 1) gyventojų ir organizacijų apklausos; 2) susitikimai su visų seniūnijų atstovais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	4
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	k.4. Mažinti skaitmeninę atskirtį žemės ūkyje ir kaimo vietovėse

Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	2 poreikis
Poreikis	Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę įvairioms socialinėms grupėms didinant jų įtrauktį ir užimtumą
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 4 ir 6 silpnybę. Didėjantis pensinio amžiaus neįgaliųjų skaičius ir nepakankamas viešųjų paslaugų prieinamumas rodo poreikį didinti viešųjų paslaugų prieinamumą.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis susijęs su rodikliais: R36, R38, R54
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Poreikis susijęs su: 1) Molėtų rajono savivaldybės strateginis plėtros planu 2018-2024 m. 2) 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros planu 3) 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiu planu; 5) 2021–2030 m. Nacionaliniu pažangos planu. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Formuluojant poreikį atsižvelgta į gyventojų nuomonę: 1) gyventojų ir organizacijų apklausos; 2) susitikimai su visų seniūnijų atstovais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	3
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4. Modernizuoti kaimo vietas didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne

Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
	3 poreikis
Poreikis	Didinti bendruomeninių organizacijų ir kitų NVO gyvybingumą bei stiprinti gyventojų bendruomeniškumą ir veiklumą
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis suformuotas atsižvelgiant į 2 ir 3 silpnybes. Žemas jaunimo aktyvumas ir įsitraukimas bei nepakankami bendruomeninių organizacijų ir NVO gebėjimai rodo poreikį didinti jų gyvybingumą ir stiprinti gebėjimus.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis susijęs su rodikliais: R48, R53
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Poreikis susijęs su: 1) Molėtų rajono savivaldybės strateginis plėtros planu 2018-2024 m. 2) 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros planu 3) 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiu planu; 5) 2021–2030 m. Nacionaliniu pažangos planu. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Formuluojant poreikį atsižvelgta į gyventojų nuomonę: 1) gyventojų ir organizacijų apklausa; 2) susitikimai su visų seniūnijų atstovais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	4
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	k.4. Mažinti skaitmeninę atskirtį žemės ūkyje ir kaimo vietovėse
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	4 poreikis

Poreikis	Didinti žemės ūkio skaitmenizaciją
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis susijęs su 7 stiprybe. Žemės ūkio veikla pasižymi ekologiškos produkcijos įvairove ir sparčia plėtra, tai rodo poreikį didinti žemės ūkio skaitmenizaciją.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis susijęs su rodikliais: R73, R74
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Poreikis susijęs su: 1) Molėtų rajono savivaldybės strateginis plėtros planu 2018-2024 m. 2) 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros planu 3) 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa; 4) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiu planu; 5) 2021–2030 m. Nacionaliniu pažangos planu. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Formuluojant poreikį atsižvelgta į gyventojų nuomonę: 1) gyventojų ir organizacijų apklausos; 2) susitikimai su visų seniūnijų atstovais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	1
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	k.4. Mažinti skaitmeninę atskirtį žemės ūkyje ir kaimo vietovėse
Susijęs nacionalinis poreikis 3	i.1. Skatinti saugią, ekologišką, aukštos ir išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktų vartojimą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

VPS tema – tvari vietovės plėtra turizmui ir socialinei gerovei.

Temos pasirinkimą lėmė atlikta VVG teritorijos socialinė, ekonominė, gamtos išteklių analizė.

VVG teritorijos gyventojų apklausoje buvo pateikiamas klausimas, ar gyventojai pritaria VPS temos pasirinkimui? 67,7 proc. apklaustųjų pritarė pasirinktai temai, 21,4 proc. – iš dalies pritarė.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.4. Apibendrinta informacija apie VVG

5.4.1. VVG įsteigimo data	2004 m. rugsėjo 7 d.
5.4.2. VVG būstinės adresas	S. Dariaus ir S. Girėno g. 4, Molėtai, LT-33102
5.4.3. VVG narių skaičius	28 VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.4.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	11 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.4.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 3 etatai. 0,5 etato administravimo vadovas, 1 etatas viešųjų ryšių specialistas, 1,5 etato administratorius VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.4.6. VVG pirmininkas	Dalia Mikelinskienė
5.4.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Vilma Bačiulė
5.4.8. VPS administravimo vadovas	Dalia Mikelinskienė

5.5. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	11	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	2	18,18
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	4	27,27
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	45,45
Kita	0	0,00
Iš viso:	11	100,00
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	6	53,33
Vyrai	5	46,67
Iš viso:	11	100
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	1	20,00
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	3	20,00
Asmenys nuo 41 m.	7	60,00
Iš viso:	11	100

5.6. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☐ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☒ Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

5.7.VVG vertybės

Molėtų rajono vietos veiklos grupės „Keisdamiės keičiame“ veikla paremta tokiomis **vertybėmis**, kurios nesikeitė lyginant su 2014-2020 m.:

- ✓ **Pilietiškumas, nesavanaudiškumas, atsakomybė.** Yra laikomasi susitarimų, kruopščiai atliekami patikėti darbai, paisoma sektoriaus, kuriam atstovaujama, interesų;
- ✓ **Atvirumas, viešumas** – VVG yra atvira naujiems nariams. Atvirumas taip pat reiškia, jog VVG veikla yra skaidri ir nuolat viešinama. Atvirumas reiškia ir VVG narių pasirengimą priimti naujoves bei būti pasirengus pokyčiams;
- ✓ **Partnerystė** (vidinė ir išorinė);
- ✓ **Lygiavertiškumas, lygios galimybės;**
- ✓ **Tolerancija, pakantumas;**
- ✓ **Aktyvumas.** Kiekvienas VVG narys teikia pasiūlymus VVG veiklos tobulinimui ir savanoriškai prisiima atsakomybę už veiklas;
- ✓ **Kompetentingumas.** Teikiami tik pamatuoti siūlymai, ieškoma VVG teritorijai labiausiai tinkančių sprendimų, VVG nariai nuolat siekia tobulinti savo kompetenciją;
- ✓ **Pasitikėjimas ir sąžiningumas.** VVG turi dvasinių išteklių būti savo veikloje sąžininga ir atvira, t. y. gebėti laikytis nusistatytų savo veiklos principų ir vertybių. VVG nariai pasitikėjimo ir sąžiningumo vertybę puoselės atvirai išreikšdami savo įsitikinimus ir nuomonę svarbiausiais VVG veiklos klausimais. Taip pat jie pasirengę visada veikti pagal savo įsitikinimus ir konfrontuoti su tais VVG nariais, kurie nepaiso bendrai nusistatytų veiklos taisyklių. Bendraudami su kaimo gyventojais VVG nariai visada siekia sukelti kitų asmenų pasitikėjimą VVG veikla, nes viešojoje veikloje pabrėžia bendrų vertybių svarbą. VVG siekia įtvirtinti savo moralinį autoritetą drąsiai imdamasi veiksmų ir sprendimų vardan Molėtų krašto gerovės ir tvarios jo ateities.

5.8.VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Vizija – tai patrauklus gyventi, dirbti ir atostogauti kraštas, kur branginama viskas, kas tikra – istorijos ir kultūros paveldas, gamtos ir kraštovaizdžio turtai, savita vietos gyvenimo sankloda. Tai kraštas, kur susitelkusios kaimo bendruomenės kartu su vietos verslininkais ir valdžia geba spręsti kasdienes problemas ir randa šiuolaikiškus atsakymus į laikmečio iššūkius. Tai kraštas, kur jaunimas atranda savo pašaukimą, o atvykusieji – gamtos ir gyvenviečių grožį. Tai Molėtų ežerų kraštas, Lietuvoje ne veltui įvardinamas kaip žvejų ir turistų rojus, kuriame šeiminkauja svetinga, susitelkusi ir patriotiška vietos bendruomenė.

5.9.VVG misija

VVG misija – bendrystės ir sąmoningo dalyvavimo harmoningoje sąveikoje bendram labai vertybių pagrindu telkti vietos bendruomenę spręsti socialinės atskirties ir kitas aktualias vietos plėtros problemas surandant šiuolaikiškus atsakymus į laikmečio iššūkius.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje
A	BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)	
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą	Taip
B	BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)	
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Taip
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Taip
C	Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)	
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje	Ne
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai	Ne
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.4. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	10
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	900
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	70
B	ES bendrieji produkto rodikliai:	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietos ir bendradarbiavimo projektus)	26
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	2
C	Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:	
C.1	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:</i>	0
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0
C.2	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:</i>	0
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	0
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	0
D	Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:	
D.1	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):</i>	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	8
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	11
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	73
D.2	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):</i>	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	96
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	640
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	15

7.5. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1	0	1	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8,00	0,00	2,00	3,00	3,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	10	2	3	3	2	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojamasis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	900	0	0	300	300	300	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	70	20	15	20	15	0	0

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

 Netaikoma

 Taikoma

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.				
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Tvarios ekonomikos, skiriant didelę dėmesį turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas	Pokytis: 1) Didėjantis darbo vietų skaičius. 2) Stiprėjantis tvarus turizmo sektorius, gerbiantis gamtą ir kultūrinį paveldą, nešantis ekonominę naudą. 3) Pagerinta vietos gyventojų gyvenimo kokybė ir mažinama socialinė atskirtis. 4) Tvarios ekonomikos principų taikymas versle prisidės prie gamtos išteklių tausojimo ir atsinaujinančiųjų išteklių naudojimo, mažintų klimato kaitos poveikį.	0	2023	5			
	Susijusių poreikių skaičius	2							
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti įvairių formų tvarius verslus, panaudojant turimus gamtinius, kultūrinius ir kitus išteklius							
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę įvairioms socialinėms grupėms didinant jų įtrauktį ir užimtumą							
	Susijęs poreikis 3								
	Pokyti pagrindžiantis rodiklis 1	Sukurtų naujų verslų skaičius							
	Pokyti pagrindžiantis rodiklis 2	Pritaikytų inovatyvių sprendimų vietos lygmeniu skaičius						0	1
Pokyti pagrindžiantis rodiklis 3									
2 priemonė	Priemonės pavadinimas	Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas	1		Pokytis: 1) Didėjantis darbo vietų skaičius. 2) Didėjantis veiklos produktyvumas ir efektyvumas gerinant procesus, didinant produkcijos, paslaugų kokybę. 3) Rajono ekonomikos atsparumas svyravimams,				
	Susijusių poreikių skaičius	1							

	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti įvairių formų tvarius verslus, panaudojant turimus gamtinius, kultūrinius ir kitus išteklius	rinkos pokyčiams, įvairinant bei efektyvinant produktų gamybą ir paslaugų teikimą. 4) Padidėjęs kaimo turizmo potencialas, kuris prisidėtų prie vietos ekonomikos augimo, vietos kultūros ir paveldo išsaugojimo, didintų vietos patrauklumą turistams.
	Susijęs poreikis 2		
	Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Išaugęs plėtojamų verslų skaičius	0 2023 2
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	Pritaikytų inovatyvių sprendimų vietos lygmeniu skaičius	0 2023 1
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
3 priemonė	Priemonės pavadinimas	Bendradarbiavimas tvariai plėtrai	Pokytis: 1) Padidėjęs paslaugų gavėjų skaičius. 2) Sustiprėjęs bendradarbiavimas tarp skirtingų verslo subjektų, 3) Efektyvesnis vietos gamtos, žmoniškųjų ir kitų resursų panaudojimas
	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti įvairių formų tvarius verslus, panaudojant turimus gamtinius, kultūrinius ir kitus išteklius	
	Susijęs poreikis 2		
	Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Sukurtos bendradarbiavimo iniciatyvos	0 2023 1
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
4 priemonė	Priemonės pavadinimas	Žemės ūkio skaitmenizavimas	Pokytis: išaugęs skaitmenizuotų ūkių, jų teikiamų paslaugų ir/ar produktų skaičius
	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1	4 poreikis. Didinti žemės ūkio skaitmenizaciją	
	Susijęs poreikis 2		
	Susijęs poreikis 3		

	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Įdiegtų skaitmeninimo sprendimų skaičius	0	2023	1
5 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Tvarus socialinis verslas 2	Pokytis: 1) Padidėjusi socialinių paslaugų įvairovė, sukuriant ne mažiau 2 naujų socialinių paslaugų tikslinei grupei. 2) Aktyvesnis socialinę atskirtį patiriančių asmenų įsitraukimas į bendruomenės gyvenimą.		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2	1 poreikis. Skatinti įvairių formų tvarius verslus, panaudojant turimus gamtinius, kultūrinius ir kitus išteklius 2 poreikis. Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę įvairioms socialinėms grupėms didinant jų įtrauktį ir užimtumą			
	Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Sukurtų ar išplėtotų socialinių verslų skaičius Pritaikytų inovatyvių sprendimų vietos lygmeniu skaičius			
6 priemonė	D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą: Susijusių poreikių skaičius	Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas 1	Pokytis: 1) Suaktyvėję kaimo bendruomenės, nevyriausybines organizacijos įsitraukiančios į bendruomenių veiklos įgyvendinimą. 2) Augantis gyventojų sąmoningumas tvarumo, aplinkosaugos srityse; 3) Aktyvus į veiklas įtrauktas jaunimas;		
	Susijęs poreikis 1	3 poreikis. Didinti bendruomeninių organizacijų ir kitų NVO gyvybingumą bei stiprinti gyventojų			

	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	bendruomeniškumą ir veiklumą	
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Asmenų, pakėlusių kompetencijas skaičius	0 2023
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	Asmenų, dalyvavusių gyventojų bendruomeniškumą stiprinančiose veiklose, skaičius	0 2023
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
7 priemonė	Priemonės pavadinimas	Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas	Pokytis: 1) panaudotas krašto kultūros ir istorijos paveldas krašto patrauklumui, konkurencingumui ir vietos gyventojų gerovei stiprinti; 2) vietos bendruomenės ir NVO išryškina savo vietovės identitetą ir /ar „prekinį ženklą“; 3) padidėjęs krašto patrauklumas turistams; 4) aktyvus į veiklas įtrauktas jaunimas.
	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1	3 poreikis. Didinti bendruomeninių organizacijų ir kitų NVO gyvybingumą bei stiprinti gyventojų bendruomeniškumą ir veiklumą	
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Asmenų, dalyvavusių gyventojų bendruomeniškumą stiprinančiose veiklose, skaičius	0 2023
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
8 priemonė	Priemonės pavadinimas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)	Pokytis: 1) Pagerinta infrastruktūra, didesnis rajono patrauklumas ir pasiekiamumas; 2) Atnaujintos ir pagerintos kaimo
	Susijusių poreikių skaičius	2	

	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę įvairioms socialinėms grupėms didinant jų įtrauktį ir užimtumą	vietovėse teikiamos paslaugos, kurios yra svarbios tvariai kaimo plėtrai
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Pagerinta viešoji infrastruktūra	0 2023 1
9 priemonė	Priemonės pavadinimas	Tarpterritorinis bendradarbiavimas	Pokytis: 1) Užmegzti ryšiai ir patirčių bei žinių dalijimasis; 2) Kuriamos tvarios ir inovatyvios iniciatyvos; 3) Stiprinama organizacijos kultūra, paremta nuolatiniu mokymusi ir bendradarbiavimu.
	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	3 poreikis. Didinti bendruomeninių organizacijų ir kitų NVO gyvybingumą bei stiprinti gyventojų bendruomeniškumą ir veiklumą	
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Asmenų, dalyvavusių bendradarbiavimo projekte, skaičius	

9. Apibendrinta informacija apie VPS

VVG pavadinimas	Molėtų rajono vietos veiklos grupė "Keisdamiesi keičiame"
VVG kodas (4 didžiosios raidės)	MOLE
VVG teritorijos seniūnijų skaičius	11
VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius	640
Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė	Taip
VVG teritorijos poreikių skaičius	4
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	4
VPS priemonių skaičius	9
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,04
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	10
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	900
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	8,22
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	70
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0,64
Konteksto rodikliai:	Pradinė rodiklio reikšmė
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	2 444
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	10 949

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.4. VPS priemonių sąrašas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemonei, Eur	Išlaidų dalis, nuo vietos projektų įgyvendinimo išlaidų, proc.
1 priemonė	Tvarios ekonomikos, skiriant didelį dėmesį turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas	Ne žemės ūkio verslo pradžia	5	300 000,00	26,23
2 priemonė	Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas	Ne žemės ūkio verslo plėtra	2	120 000,00	10,49
3 priemonė	Bendradarbiavimas tvariai plėtrai	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	1	60 000,00	5,25
4 priemonė	Žemės ūkio skaitmenizavimas	Žemės ūkio verslas	1	40 000,00	3,50
5 priemonė	Tvarus socialinis verslas	Socialinis verslas	3	300 000,00	26,23
6 priemonė	Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas	Veiklos projektai	2	30 000,00	2,62
7 priemonė	Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas	Veiklos projektai	10	263 893,00	23,07
8 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	1	30 000,00	2,62
9 priemonė	Tarptautinis bendradarbiavimas	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	1	10 000,00	-

10.5. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)	4 konkretus tikslas (d)	5 konkretus tikslas (e)	6 konkretus tikslas (f)	9 konkretus tikslas (i)
1 priemonė	Tvarios ekonomikos, skiriant didelį dėmesį turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne
2 priemonė	Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne
3 priemonė	Bendradarbiavimas tvariai plėtrai	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne
4 priemonė	Žemės ūkio skaitmenizavimas	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne
5 priemonė	Tvarus socialinis verslas	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne
6 priemonė	Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas	2	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne
7 priemonė	Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas	2	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne
8 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)	2	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne
9 priemonė	Tarpterritorinis bendradarbiavimas	2	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne

10.6. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkinama poreikių	1 poreikis	2 poreikis	3 poreikis	4 poreikis
			Skatinti įvairių formų tvarius verslus, panaudojant turimus gamtinius, kultūrinius ir kitus išteklius	Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę įvairioms socialinėms grupėms didinant jų įtrauktį ir užimtumą	Didinti bendruomeninių organizacijų ir kitų NVO gyvybingumą bei stiprinti gyventojų bendruomeniškumą ir	Didinti žemės ūkio skaitmenizaciją

					veiklum ą	
1 priemonė	Tvarios ekonomikos, skiriant didelį dėmesį turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas	2	Taip	Taip	Ne	Ne
2 priemonė	Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas	1	Taip	Ne	Ne	Ne
3 priemonė	Bendradarbiavimas tvariai plėtrai	1	Taip	Ne	Ne	Ne
4 priemonė	Žemės ūkio skaitmenizavimas	1	Ne	Ne	Ne	Taip
5 priemonė	Tvarus socialinis verslas	2	Taip	Taip	Ne	Ne
6 priemonė	Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas	1	Ne	Ne	Taip	Ne
7 priemonė	Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas	1	Ne	Ne	Taip	Ne
8 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)	2	Ne	Taip	Taip	Ne
9 priemonė	Tarpterritorinis bendradarbiavimas	1	Ne	Ne	Taip	Ne

10.7. VPS priemonių aprašymas

	1 priemonė
Priemonės pavadinimas	Tvarios ekonomikos, skiriant didelį dėmesį turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo pradžia
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę

Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	<p>Priemonės tikslas - tvarios ekonomikos kūrimas, kurioje svarbus integracinis požiūris siekiant suderinti ekonomikos, turizmo ir socialinius tikslus. Siekiama, kad priemone būtų kuriamas nuoseklus, koordinuotas, efektyvus verslas atliepiant visuomenės poreikius.</p> <p>Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas ir vietos plėtra. Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema ir nustatytais poreikiais. Nuosekliai augantis mažų ir vidutinių įmonių, savarankiškai dirbančių asmenų, laisvų darbo vietų skaičius bei stipri turizmo verslo konkurencinė pozicija rodo VVG teritorijos potencialą kurti tvarius verslus.</p>
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	<p>Pokytis: 1) Didėjantis darbo vietų skaičius. 2) Stiprėjantis tvarus turizmo sektorius, gerbiantis gamtą ir kultūrinį paveldą, nešantis ekonominę naudą. 3) Pagerinta vietos gyventojų gyvenimo kokybė ir mažinama socialinė atskirtis. 4) Tvarios ekonomikos principų taikymas versle prisidės prie gamtos išteklių tausojimo ir atsinaujinančiųjų išteklių naudojimo, mažintų klimato kaitos poveikį.</p>
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	<p>Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų):</p> <p>1) VP veiklos nukreiptos į tvaraus turizmo, įvairių paslaugų, produktų kūrimą;</p> <p>2) investicijos į pažangaus (sumanaus) kaimo kūrimą, klimatą ir ekologiškumą, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius ir skaitmeninius sprendimus</p>
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	

Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiama bent viena iš šių veiklų: 1) infrastruktūros pritaikymas; 2) įrangos įsigijimas; 3) paslaugų įsigijimas; 4) AEI diegimas; 5) skaitmeninių, kitų pažangių sprendimų diegimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	JA(labai mažos ir mažos įmonės);FA(ūkininkai ir dirbantys su individualios veiklos pažyma),VVG teritorijoje registruoti ir veiklą vykdančys subjektai.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Principai (bent 1): 1) inovatyvių arba skaitmeninių technologijų panaudojimas; 2) vykdomas tvarus, antrinių daiktų ir (arba) žaliavų panaudojimą skatinantis verslas; 3) VP veiklos nukreiptos į tvaraus turizmo vystymą; 4) VP kuriamos įvairios paslaugos, produktai.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	60000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	300 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	5
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Skatintinas inovacijų diegimas vietos projektuose.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	

Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
MOLĖ -P.1	Ne
MOLĖ -P.2	Ne
MOLĖ -P.3	Ne
MOLĖ -P.4	Ne
MOLĖ -P.5	Ne
MOLĖ -P.6	Ne
MOLĖ -P.7	Ne
MOLĖ -P.8	Ne
MOLĖ -P.9	Ne
MOLĖ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimata tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne

Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	2 priemonė
Priemonės pavadinimas	Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Tikslas - skatinti ekonomikos augimą ir didinti konkurencingumą, vystyti į aukštesnę pridėtinę vertę, inovacijas ir kokybę orientuotą verslą. Priemonė skirta inovacijų kūrimui ir plėtrai jau vykdančioms veikloms, siekiant modernizuoti, kurti inovatyvumą, tvarumą ir plėsti paslaugų teikimą, produktų gamybą, kurių vertė taptų aukštesnė. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas ir vietos plėtra. Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema ir nustatytais poreikiais. Nuosekliai augantis mažų ir vidutinių įmonių, savarankiškai dirbančių asmenų, laisvų darbo vietų skaičius bei stipri turizmo verslo konkurencinė pozicija rodo VVG teritorijos potencialą plėtoti tvarius verslus.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Didėjantis darbo vietų skaičius. 2) Didėjantis veiklos produktyvumas ir efektyvumas gerinant procesus, didinant produkcijos, paslaugų kokybę. 3) Rajono ekonomikos atsparumas svyravimams, rinkos pokyčiams, įvairinant bei efektyvinant produktų gamybą ir paslaugų teikimą. 4) Padidėjęs kaimo turizmo potencialas, kuris prisidėtų prie vietos ekonomikos augimo, vietos

	kultūros ir paveldo išsaugojimo, didintų vietos patrauklumą turistams.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) VP veiklos nukreiptos į tvaraus turizmo, įvairių paslaugų, produktų kūrimo modernizavimą 2) investicijos į pažangaus (sumanaus) kaimo plėtrą, klimatą ir ekologiškumą, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius, skaitmeninius ar efektyvumo sprendimus.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiama bent viena iš šių veiklų: 1) infrastruktūros pritaikymas; 2) įrangos įsigijimas; 3) paslaugų įsigijimas; 4) AEI diegimas; 5) skaitmeninių, kitų pažangių sprendimų diegimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	JA(labai mažos ir mažos įmonės);FA(ūkininkai ir dirbantys su individualios veiklos pažyma),VVG teritorijoje registruoti ir veiklą vykduojantys subjektai.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Atrankos principai: 1) Parengtas verslo planas, kuriame pagrįstas poreikis plėtrai ir taikomi inovatyvūs, technologiniai ar skaitmeniniai sprendimai. 2) Įgyvendinant projektą pagerinamas aukštesnę pridėtinę vertę ir kokybę atitinkantis produktas, paslaugos.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	60000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	120 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2

Paaškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Skatintinas inovacijų diegimas vietos projektuose.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Ne
R.42	Ne
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
MOLÉ -P.1	Ne
MOLÉ -P.2	Ne
MOLÉ -P.3	Ne
MOLÉ -P.4	Ne
MOLÉ -P.5	Ne
MOLÉ -P.6	Ne
MOLÉ -P.7	Ne
MOLÉ -P.8	Ne
MOLÉ -P.9	Ne
MOLÉ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne

Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	3 priemonė
Priemonės pavadinimas	Bendradarbiavimas tvariai plėtrai
Priemonės rūšis	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - skatinti ūkio subjektų bendradarbiavimą, siekiant plėsti paslaugų teikimą ar produktų gamybą gyventojams ir svečiams. Priemonė skirta inovacijų kūrimui ir plėtrai jau vykdančioms veikloms, siekiant modernizuoti, kurti inovatyvumą, tvarumą ir plėsti paslaugų teikimą, produktų gamybą, kurių vertė taptų aukštesnė. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas ir vietos plėtra. Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema ir nustatytais poreikiais. Nuosekliai augantis mažų ir vidutinių įmonių, savarankiškai dirbančių asmenų, laisvų darbo vietų skaičius bei stipri turizmo verslo konkurencinė pozicija rodo VVG teritorijos potencialą plėtoti tvarius verslus, bendradarbiaujant vietos lygyje.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Padidėjęs paslaugų gavėjų skaičius. 2) Sustiprėjęs bendradarbiavimas tarp skirtingų verslo subjektų, 3) Efektyvesnis vietos gamtos, žmogiškųjų ir kitų resursų panaudojimas
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai: VP veiklos nukreiptos į tvaraus turizmo, įvairių paslaugų, produktų kūrimo modernizavimą
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamos veiklos: 1) Bendrų paslaugų kūrimas, 2) Rinkodarinės priemonės
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Privatūs juridiniai asmenys, kurių veikla vykdoma VVG teritorijoje
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Principai: inovatyvių arba skaitmeninių technologijų panaudojimas
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	60000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	60 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1

Paaikškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Skatintinas inovacijų diegimas vietos projektuose.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Ne
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
MOLÉ -P.1	Ne
MOLÉ -P.2	Ne
MOLÉ -P.3	Ne
MOLÉ -P.4	Ne
MOLÉ -P.5	Ne
MOLÉ -P.6	Ne
MOLÉ -P.7	Ne
MOLÉ -P.8	Ne
MOLÉ -P.9	Ne
MOLÉ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne

Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	Žemės ūkio skaitmenizavimas
Priemonės rūšis	Žemės ūkio verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Tikslas - skatinti žemės ūkio verslo skaitmenizaciją. Priemone siekiama skaitmenizuoti produkcijos iš vietos žaliavų gaminimą, ūkyje užaugintos produkcijos perdirbimą, inovacijų, skaitmeninimo, naujų technologijų, bei skatins procesų diegimą, siekiant sukurti geresnės kokybės produktus. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi bus skatinama vietos plėtra kaimo vietovėse, inovacijų diegimas ūkiuose, bei gyventojų užimtumas. Priemonė tiesiogiai siejais su VPS tema ir poreikiais, nes bus skatinamas proceso inovatyvumas ir skaitmeninimas.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: išaugęs skaitmenizuotų ūkių, jų teikiamų paslaugų ir/ar produktų skaičius
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai: naudojamos klimato kaitos švelninimo priemonės
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamos veiklos: skaitmeninių sprendimų diegimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Privatūs fiziniai (ūkininkai) ir juridiniai asmenys, veikiantys VVG teritorijoje.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Atrankos principai: 1) Įgyvendinant projektą pagerinamas aukštesnę pridėtinę vertę ir kokybę atitinkantis produktas, paslaugos.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	40000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	40 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaikškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
MOLĖ -P.1	Ne
MOLĖ -P.2	Ne
MOLĖ -P.3	Ne
MOLĖ -P.4	Ne
MOLĖ -P.5	Ne
MOLĖ -P.6	Ne
MOLĖ -P.7	Ne
MOLĖ -P.8	Ne
MOLĖ -P.9	Ne
MOLĖ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Tvarus socialinis verslas
Priemonės rūšis	Socialinis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - atrasti kūrybiškus, verslius sprendimus didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti. Priemonė skirta kaimo gyventojų socialinei atskirčiai ir skurdui mažinti, įgalinant projektų pareiškėjus socialinės ekonomikos pagrindais teikti reikiamą įrangą ir užtikrinti pasirinktų paslaugų, reikšmingų kaimo gyventojų ekonominei, socialinei, kultūrinei veiklai, teikimu ir prieinamumu. Priemone taip pat siekiama prisitaikyti prie naujų technologijų, socialinių inovacijų įgyvendinimo. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas ir vietos plėtra. Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema (Tvari vietovės plėtra) ir nustatytais poreikiais. Nepakankamas viešųjų paslaugų prieinamumas rodo VVG teritorijos problemą, kurią bus siekiama spręsti šia priemone.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Padidėjusi socialinių paslaugų įvairovė, sukuriant ne mažiau 2 naujų socialinių paslaugų tikslinei grupei. 2) Aktyvesnis socialinę atskirtį patiriančių asmenų įsitraukimas į bendruomenės gyvenimą.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (alternatyviai): 1) investicijos į pažangius sprendimus susijusius su klimatu, ekologija, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius ir skaitmeninius sprendimus; 2) į vietos projekto įgyvendinimą įtrauktos veiklos, susijusios su švietimu apie tvarumą, aplinkosaugą, ekologiją, technologinių ir skaitmeninių sprendimų naudą.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiama: 1) Parama teikiama socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, atsižvelgiant į konkrečioje vietovėje iškilusius gyventojų socialinius poreikius 2) Socialinių inovacijų diegimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų įstatymus
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, socialiai pažeidžiami asmenys ir (arba) jų grupės, NVO
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.

Projektų atrankos principai	Principai (bent 1): 1) Projekto veiklomis (rezultatais) kuriama VVG teritorijos masto inovacija 2) projekto metu vykdomų remtinų veiklų skaičius; 2) VP veiklos įtraukia ir/ ar VP rezultatai daro teigiamą poveikį didesnei socialinės grupės daliai ir/ar jos problemų sprendimui; 3) VP veiklas įgyvendina didesnis partnerių iš skirtingų sektorių, įstaigų ir/ar organizacijų skaičius;
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	100000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	300 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	3
Paaaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Taip

R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
MOLĖ -P.1	Ne
MOLĖ -P.2	Ne
MOLĖ -P.3	Ne
MOLĖ -P.4	Ne
MOLĖ -P.5	Ne
MOLĖ -P.6	Ne
MOLĖ -P.7	Ne
MOLĖ -P.8	Ne
MOLĖ -P.9	Ne
MOLĖ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimata sąsijančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
6 priemonė	
Priemonės pavadinimas	Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1

BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	2
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - stiprinti bendruomeninių organizacijų gebėjimus. Priemone siekiama remti veiklas, kurios padėtų pasiekti geresnių rezultatų, sutelkiant skirtingus interesus turinčius vietos subjektus, bendrą vietos plėtos problemų sprendimui. Stiprinant bendradarbiavimo gebėjimus, stiprinami žmonių gebėjimai veikti, imtis vietovės vystymuisi naudingų iniciatyvų, skatinamas įsitraukimas sprendžiant aktualias problemas, stiprinimas jų sąmoningumo lygis įvairia tematika. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas, socialinė įtrauktis ir vietos plėtra. Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema (Tvari vietovės plėtra) ir nustatytais poreikiais. Nepakankami bendruomeninių organizacijų gebėjimai ir aktyvumas, žemas jaunimo pilietinis aktyvumas gali būti sprendžiami šia priemone.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Suaktyvėję kaimo bendruomenės, nevyriausybinių organizacijos įsitraukiančios į bendruomenių veiklos įgyvendinimą. 2) Augantis gyventojų sąmoningumas tvarumo, aplinkosaugos srityse; 3) Aktyvus į veiklas įtrauktas jaunimas;
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) projekto veiklos prisidedančios prie tvaraus ekologinio, aplinkosauginio sąmoningumo ugdymo; 2) veiklos, susijusios su informuotumu apie tvarumą; 3) vietos projektų įgyvendinimo veiklos siejamos su tvarumu, aplinkosauga, ekologija.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0

B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamos veiklos: 1) bendruomeninių ir NVO gebėjimus stiprinančios veiklos; 2) gyventojų bendruomeniškumo, samoningumo didinimo veiklos (pvz., kultūros, sporto renginiai, neformalus švietimas aplinkosaugos, sveikatingumo tematika ir pan.); 3) gerosios patirties pasisėmimo veiklos
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Bendruomenines organizacijas jungianti skėtinė organizacija, registruota Molėtų r. savivaldybės atstovaujamoje teritorijoje.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Bendruomeninės organizacijos, kurias jungia skėtinė organizacija
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Principai (bent 2): 1) į vietos projekto įgyvendinimą įtrauktų bendruomenių skaičius; 2) projekto metu vykdomos veiklos siejamos su tvarumu, ekologija, aplinkosauga ir/ar gyventojų psichologine/fizine gerove. 4) VP veiklos ir jų rezultatai apima bent tris seniūnijas.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	30 000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	30 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0

Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Į VP veiklas įtraukiamas jaunimas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
MOLĖ -P.1	Ne
MOLĖ -P.2	Ne
MOLĖ -P.3	Ne
MOLĖ -P.4	Ne
MOLĖ -P.5	Ne
MOLĖ -P.6	Ne
MOLĖ -P.7	Ne
MOLĖ -P.8	Ne
MOLĖ -P.9	Ne
MOLĖ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimataus tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne

Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	7 priemonė
Priemonės pavadinimas	Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	2
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Tikslas - aktualizuoti bei tinkamai panaudoti krašto kultūros ir istorijos paveldą telkiant ir stiprinant vietos bendruomenes bei NVO. VVG teritorija yra turistams patrauklus kraštas, pasižymintis išskirtiniais gamtos turtais ir istorijos paveldu. Tačiau vietos gamintojai ir paslaugų teikėjai šiuo krašto ypatumu nepakankamai pasinaudoja, nes reklamuodami savo produkciją praktiškai nenaudoja Molėtų krašto prekinio ženklo. Bendruomenės neretai taip pat pamiršta, jog vietinis identitetas padeda išsaugoti savitumą, išlaikyti esamus bei pritraukti naujus gyventojus. Todėl ši priemonė padės net tik suaktyvinti gyventojus, bendruomenių ir kitų NVO veiklą, bet ir išsaugoti bei sustiprinti vietovių kultūrinį identitetą ir tapatumą. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas, socialinė įtrauktis ir vietos plėtra. Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema (Tvari vietovės plėtra) ir nustatytais poreikiais.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) panaudotas krašto kultūros ir istorijos paveldas krašto patrauklumui, konkurencingumui ir vietos gyventojų gerovei stiprinti; 2) vietos bendruomenės ir NVO išryškina savo vietovės identitetą ir /ar „prekinį ženklą“; 3) padidėjęs krašto patrauklumas turistams; 4) aktyvus į veiklas įtrauktas jaunimas.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) veiklos, susijusios su gyventojų neformalaus ugdymo veiklomis, kurios siekia tvaraus tobulėjimo ir/ar suvokimo apie žmogaus psichologinės/fizinės savijautos svarbą. 2) veiklos, susijusios su žiniomis apie sveiką gyvenseną; tvarų maisto vartojimą.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamos veiklos: bendruomenių ir gyventojų kultūrinio identiteto ir tapatumo samoningumo didinimo veiklos 2) gyventojų bendruomeniškumo, samoningumo didinimo veiklos (pvz., kultūros, sporto renginiai, neformalus švietimas aplinkosaugos, sveikatingumo tematika ir pan.)
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų įstatymus, veikiantys VVG teritorijoje
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai ir projektus įgyvendinančių organizacijų nariai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Principai: 1) Numatytas jaunimo įtraukimas (savanoriškos veiklos pagrindu) į projekto rengimą ir įgyvendinimą; 2) Asmenų, įtrauktų į projekto veiklas teritorinė aprėptis; 3) Projekto metu vykdomos veiklos siejamos su tvarumu, ekologija, aplinkosauga ir/ar gyventojų psichologine/fizine gerove.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	26389,3
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90 proc.

Planuojama paramos suma priemonei, Eur	263 893,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	10
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Taip
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
MOLĖ -P.1	Ne
MOLĖ -P.2	Ne
MOLĖ -P.3	Ne
MOLĖ -P.4	Ne
MOLĖ -P.5	Ne
MOLĖ -P.6	Ne
MOLĖ -P.7	Ne
MOLĖ -P.8	Ne
MOLĖ -P.9	Ne
MOLĖ -P.10	Ne

F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	8 priemonė
Priemonės pavadinimas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)
Priemonės rūšis	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	2
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne

Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – pagerinti viešąją infrastruktūrą siekiant gyventojų gerovės, vietovės patrauklumo bei turizmo paslaugų užtikrinimas gerinant infrastruktūrą. Kaimo vietovėse viešoji infrastruktūra yra labai svarbus veiksnys, kadangi tai tiesiogiai įtakoja rajono patrauklumą ir pasiekiamumą. Investicijos šioje priemonėje skiriamos viešiesiems pastatams, statiniams ir aplinkai tvarkyti, viešojo naudojimo infrastruktūrai, susijusiai su laisvalaikio, poilsio, sporto ir kultūrine veikla kaime, siekiant gerinti gyvenimo kokybę ir didinti kaimo gyvenamųjų vietovių patrauklumą. Tvarios kaimo plėtros aspektas taip pat yra labai svarbus - kokybiškos ir įvairiapusiškos paslaugos kaime yra būtinos. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas, socialinė įtrauktis ir vietos plėtra. Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema ir nustatytais poreikiais.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Pagerinta infrastruktūra, didesnis rajono patrauklumas ir pasiekiamumas; 2) Atnaujintos ir pagerintos kaimo vietovėse teikiamos paslaugos, kurios yra svarbios tvariai kaimo plėtrai
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiama bent viena iš šių veiklų: 1) infrastruktūros pritaikymas; 2) paslaugų įsigijimas; 3) AEI diegimas; 4) skaitmeninių, kitų pažangių sprendimų diegimas.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Savivaldybės administracija ir (arba) savivaldybės įsteigti juridiniai asmenys, bendruomeninės organizacijos.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	1) Didesnis naudos gavėjų skaičius;

	2) Geriau pritaikyta turizmo infrastruktūra gyventojų ir lankytojų poreikiams; 3) Projektas įgyvendinamas su partneriu.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	30000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	40 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	30 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
MOLĖ -P.1	Ne
MOLĖ -P.2	Ne
MOLĖ -P.3	Ne
MOLĖ -P.4	Ne

MOLĖ -P.5	Ne
MOLĖ -P.6	Ne
MOLĖ -P.7	Ne
MOLĖ -P.8	Ne
MOLĖ -P.9	Ne
MOLĖ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	9 priemonė
Priemonės pavadinimas	Tarpterritorinis bendradarbiavimas
Priemonės rūšis	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	2
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip

Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Skatinti organizacijos narius dalintis savo patirtimi ir žiniomis, bendradarbiauti, siekiant pagerinti darbo ir procesų efektyvumą, semtis inovacijų.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Užmegzti ryšiai ir patirčių bei žinių dalijimasis; 2) Kuriamos tvarios ir inovatyvios iniciatyvos; 3) Stiprinama organizacijos kultūra, paremta nuolatinio mokymusi ir bendradarbiavimu.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	0
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	0
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	0
Projektų atrankos principai	Principai: 1) Didesnis naudos gavėjų skaičius; 2) Geriau pritaikyta turizmo infrastruktūra gyventojų ir lankytojų poreikiams; 3) Projektas įgyvendinamas su partneriu.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	0
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	10000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	100 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	10 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
MOLĖ -P.1	Ne
MOLĖ -P.2	Ne
MOLĖ -P.3	Ne
MOLĖ -P.4	Ne
MOLĖ -P.5	Ne
MOLĖ -P.6	Ne
MOLĖ -P.7	Ne
MOLĖ -P.8	Ne
MOLĖ -P.9	Ne
MOLĖ -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne

10.8. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.9. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	2024 m.				2025 m.			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Tvarios ekonomikos, skiriant didelį dėmesį turizmo ir socialinėms	120 000,00	0,00	60 000,00	0,00	120 000,00	0,00	0,00	0,00

	ekonomikos skatinimas								
3 priemonė	Bendradarbiavimas tvariai plėtrai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	Žemės ūkio skaitmenizavimas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5 priemonė	Tvarus socialinis verslas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6 priemonė	Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7 priemonė	Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9 priemonė	Tarptaritorinis bendradarbiavimas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

12. VPS finansinis planas

12.4. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	1	300 000,00	26,2	100

Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	1	120 000,00	10,5	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	1	60 000,00	5,2	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	1	40 000,00	3,5	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	1	300 000,00	26,2	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	1	30 000,00	2,6	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	2	293 893,00	25,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	1	10 000,00	3,7	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0	260 708,00	96,3	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 143 893,00	80,9	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				270 708,00	19,1	
Iš viso				1 414 601,00	100	100

12.5. Metinis VPS išlaidų planas

Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 143	519	404	194	26	0,0	0,0
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	893,00	167,90	167,90	167,90	389,30	0	0
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	260	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0
	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0
	000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
Iš viso	1 414	519	404	194	26	0,0	0,0
	601,00	167,90	167,90	167,90	389,30	0	0
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,00	45,39	35,33	16,97	2,31	0,0	0,0
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	0,00					0	0
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00						
Iš viso	80,86	36,70	28,57	13,73	1,87	0,0	0,0
						0	0

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

13.4. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG, siekdama įgyvendinti subregioninės vietovės principą, įgyvendino veiksmus, kurie leido nustatyti struktūrines vietos plėtros problemas ir galimus jų sprendimus ilgalaikiai perspektyvai:

- ✓ Atliko socialinės, ekonominės, gamtos išteklių VVG teritorijos analizė ir SSGG, kurioje fiksuoti pagrindiniai situaciją atspindintys rodikliai. Esant galimybei, rodikliai buvo analizuojami atskirai pagal kiekvieną seniūniją.
- ✓ Suorganizavo 8 susitikimus, į kuriuos buvo kviečiami visų seniūnijų gyventojai, bendruomeninių organizacijų nariai, seniūnai, verslo atstovai. Susitikimų metu išsiaiškintos problemos ir poreikiai buvo fiksuoti protokoluose.
- ✓ Atliko 2 apklausas: gyventojų ir organizacijų apklausas, kurioje atitinkamai dalyvavo 294 gyventojai ir 32 organizacijų atstovai (detaliau žr. 1.4 sk. ir priede).
- ✓ Suorganizavo nuotolinius susitikimus su darbo grupe, siekiant aptarti VPS plėtros kryptis.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi subregioninės vietovės, užtikrinant jau įvairių sektorių interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu. VVG turi tvirtus ryšius su krašto bendruomenėmis, vietos verslininkais, kurių bendradarbiavimas ir bendro tikslo siekiamas padės tinkamai įgyvendinti VPS. Numatomi veiksmai:

- ✓ Gyvi arba nuotoliniai VVG organizuojami informaciniai renginiai, kuriuose potencialiems pareiškėjams (nevyriausybinėms organizacijoms, gyventojams, ūkininkams ir vietos verslininkams) bus pristatyta VPS, numatytos priemonės bus organizuojami seniūnijose.
- ✓ Informacijos apie VPS pristatymas kitų organizacijų organizuojamuose renginiuose.
- ✓ Informacijos platinimas įvairiais kanalais, pasitelkiant socialinius partnerius,
- ✓ Siekiant išlaikyti tolygų teritorinio principo laikymąsi visose seniūnijose ir išvengti verslo projektų koncentracijos vienoje vietovėje, bus siekiama kuo labiau suaktyvinti veiklą tose vietovėse, numatyti joms prioritetus ir pan. Analizuojami per didelio teritorinio aktyvumo arba pasyvumo padariniai ir priežastys, atsižvelgiant į teritorijos išskirtinumus, specifiką ir pranašumus.

13.5. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Visuose VPS rengimo etapuose buvo įgyvendinamas principas „iš apačios į viršų“, nes buvo siekiama kuo gausesnį pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovų dalyvavimo, taip pat buvo siekiama užfiksuoti kuo daugiau vietos iniciatyvų Atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės, gamtos išteklių situacijos analizę ir SSGG vietos bendruomenė buvo įtraukta:

- ✓ Organizuojant susitikimus;
- ✓ Prašant pateikti savo srities statistinius duomenis, pvz., seniūnijų;
- ✓ Vykdamas vietos gyventojų anketavimą;
- ✓ Vykdamas vietos organizacijų atstovų anketavimą.

Viešuosiuose susitikimuose ir vykdamas vietos gyventojų anketavimą vietos gyventojams buvo sudarytos galimybės išsakyti savo nuomonę dėl pagrindinių problemų ir poreikių bei pasiūlymų, kaip spręsti esamas problemas per VPS. Taip pat vietos bendruomenė buvo raginama savarankiškai detaliai aptarti savo ateities perspektyvas. Vietos gyventojai išsirinko darbo grupes, kurias susitikdavo ir ieškodavo palankių vietos plėtros sprendimų, kuriuos užprotokolavusios vėliau perduodavo VVG valdybai.

Nustatant VPS plėtros kryptis, pasirenkant VPS priemones ir numatant jų įgyvendinimui reikiamus finansinius išteklius lemiamus sprendimus priimdavo VPS darbo grupė kartu su VVG valdybos nariais.

PS rengimo metu VVG sutarus su vietos valdžia, kad remiamos vietos iniciatyvos, kurios spręstų paslaugų organizavimo vietos gyventojams klausimus, prasidėjo konstruktyvus darbas vietos lygiu

ieškant realių sprendimų ir potencialių bendros veiklos partnerių. Taip VPS rengimo metu buvo padėti geri pamatai jos įgyvendinimui.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG numatė sukurti skaidrią VPS įgyvendinimo aplinką ir skirs daug dėmesio bei išteklių, kad į kūrybinę strategijos įgyvendinimo procesą būtų įtraukta kuo didesnė dalis vietos gyventojų, įmonių ir organizacijų.

Rengiant kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją apie tai iš anksto bus skelbiama interneto svetainėje www.moletuvvg.lt, VVG nariai, valdybos nariai skleis informaciją savo kanalais panaudodami asmeniškus kontaktus. Dokumentacijos projektas bus paskelbtas minėtoje interneto svetainėje, vietos gyventojai bus kviečiami per nustatytą laiką pareikšti pastabas ir pasiūlymus.

Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas bus skelbiami ne tik VVG, NMA interneto svetainėje, bet ir vietos spaudoje bei asmeniškai kreipiantis į vietos lyderius siekiant „žmogiškaisiais kanalais“ kuo plačiau paskleisti informaciją vietos organizacijoms ir kaimo gyventojams apie galimybę pasinaudoti VPS parama.

Vietos projektų atrankai ir tvirtinimui vietos gyventojai turės įtakos siūlydami vietos projektų atrankos kriterijus, kuriuos apsvarstys ir patvirtins VVG valdyba. Atrenkant surinktus vietos projektus informaciją apie atskirų vertinimo etapų rezultatus bus skelbiama interneto www.moletuvvg.lt svetainėje.

VPS įgyvendinimo rezultatai reguliariai bus pristatomi interneto svetainėje www.moletuvvg.lt, vietos spaudoje ir susitikimų su vietos gyventojais metu. VVG planuoja atlikti vietos gyventojų apklausas, kurių metu suinteresuoti asmenys galės išsakyti, kiek naudingi teritorijai įgyvendinami projektai, ar jų poveikis toks, koks buvo planuotas ir t.t. Tai padės VVG valdybai vykdam VPS įgyvendinimo stebėseną įvertinti, ar strategijos realizavimas vyksta pagal numatytą planą, ar reikalinga VPS įgyvendinimo proceso korekcija.

13.6. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG veikla grindžiama partneryste tarp viešųjų ir privačiųjų vietos socialinių ir ekonominių interesų grupių. VVG veikloje nuolat aktyviai dalyvauja suinteresuotų grupių atstovai iš įvairių sektorių.

VVG yra atvira (užtikrina skaidrią ir nediskriminuojančią) naujų narių priėmimui, interneto svetainėje skelbiama informacija, kaip reikia tapti nariu. VVG yra 28 nariai, iš kurių 17 – pilietinės visuomenės atstovai, 10 – verslo atstovai ir 1 – vietos valdžios atstovas.

VVG sudarytas iš 11 narių, kurie atstovauja skirtingiems sektoriams: 45,45 proc. – pilietinei visuomenei, 27,27 proc. – verslui ir 18,18 proc. – vietos valdžiai.

Rengiant VPS buvo inicijuojamos diskusijos tarp visų interesų grupių, taip stiprinant ir aktyvinant partnerystę, kuri padėtų užtikrinti didesnę informuotumą, tarpsektorinį nuoseklumą ir sinergiją, socialinę sanglaudą bei tvaresnius sprendimus vietos lygiu.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS įgyvendinimą organizuos VVG valdyba, kurioje yra proporcingas socialinių partnerių atstovavimas. Posėdžių metu bus aptariama VPS įgyvendinimo eiga ir ieškoma sprendimų iškilus probleminiams klausimams. Taip pat planuojama imtis priemonių, kurios padėtų VVG nariams kūrybiškai tobulėti (pvz., patirties mainų renginiai su Lietuvos ir užsienio VVG, mokymai VVG nariams aktualiomis temomis, kūrybinės sesijos ir pan.). VVG interneto svetainėje bus patalpinta

informacija apie galimybę prisijungti prie VVG komandos, kadangi VVG yra atvira organizacija naujiems nariams – aktyviems vietos plėtros dalyviams.

13.7. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

2014-2020 m. VVG įgyvendino šiuos projektus:

- **Teritorinio bendradarbiavimo projektas „Verslumo kodas Aukštaitijoje“.** Projekto koordinatorius Molėtų rajono vietos veiklos grupė „Keisdamiės keičiame“, partneriai - Molėtų miesto vietos veiklos grupė „Molėtų aitvarai“, Utenos regiono vietos veiklos grupė, Švenčionių rajono vietos veiklos grupė „Švenčionių partnerystė“ ir asociacija „Švenčionių miesto vietos veiklos grupė“.
- **Teritorinio bendradarbiavimo projektas „Kartos kartu“.** Projekto koordinatorius Joniškio rajono partnerystės VVG, Molėtų r. VVG partneris (kartu su Telšių, Prienų rajonų VVG).
- **Teritorinio bendradarbiavimo projektas „Subalansuota sveikatos turizmo plėtra“.** Projekto koordinatorius Anykščių r. VVG, Molėtų r. VVG partneris (kartu su Zarasų – Visagino r. VVG bei Anykščių miesto VVG).
- Su Utenos VVG bendradarbiavimo projektas „Utenos regiono gyventojų socialinės įtraukties didinimas, kuriant ir plėtojant socialinį verslą“, finansuotas iš Esfa (socialinis verslas: <https://www.utenosvvg.lt/sv/>). VVG buvo partneriai. Finansuoti du soc.verslo projektai iš Molėtų r.: MB Matyti širdimi (teikiamos paslaugos: laisvalaikio organizavimo paslaugos organizuojamos dienos centro ir kūrybinių stovyklų metodais) ir MB Dabok (teikiamos paslaugos: augalininkystei būdingų paslaugų veikla; paprastas pastatų valymas; valymo veikla).
- Buvo įgyvendintas tarptautinio bendradarbiavimo projektas „LEADER verslumo ir partnerystės plėtrai“ su VVG „Gniazdo“, VVG „Kraina Rawki“ ir Utenos regiono VVG. Iniciatoriai Molėtų r. VVG ir „Gniazdo“ VVG. Šio projekto metu buvo įvardintos įvairios galimos socialinės ir ekonominės iniciatyvos, kurias planuojama plėtoti 2023-2029 m. VPS įgyvendinimo metu, tad rengiant yra naudojamos kai kurios šio tarptautinio bendradarbiavimo projekte nustatytos gairės.

VVG taip pat bendradarbiavo su kitomis VVG:

- Teritorinio bendradarbiavimo projektas „Verslumo kodas Aukštaitijoje“ (**iniciatorius**). Partneriai - Molėtų miesto vietos veiklos grupė „Molėtų aitvarai“, Utenos regiono vietos veiklos grupė, Švenčionių rajono vietos veiklos grupė „Švenčionių partnerystė“ ir asociacija „Švenčionių miesto vietos veiklos grupė“, bendradarbiavome organizuodami ir dalyvaudami projekto veiklose.
- Teritorinio bendradarbiavimo projekto „Kartos kartu“ susitikimai su partneriais (**2 susitikimuose iniciatoriai, kituose dalyviai**). Partneriai – Joniškio rajono partnerystė, Telšių, Prienų rajonų vietos veiklos grupės. Bendradarbiavome organizuodami ir dalyvaudami projekto veiklose.
- Bendradarbiavimo projekto „Utenos regiono gyventojų socialinės įtraukties didinimas, kuriant ir plėtojant socialinį verslą“ veiklos ir partnerių susitikimai – **dalyviai, informacijos sklaidėjai**.
- 2022 m. vasarą Molėtų r. VVG priėmė Prienų r. VVG ir Utenos r. VVG atstovus ir supažindino su Molėtų r. įgyvendintais ir įgyvendinamais projektais (**dalyvis, organizatorius**).
- 2022 m. rudenį Molėtų r. VVG priėmė svečius iš Kelmės krašto partnerystės vietos veiklos grupės (**dalyvis, organizatorius**).

- 2022 m. rudenį Molėtų r. VVG buvo pakviesti į Ignalinos r. VVG konferenciją, 2023 m. žiemą į Ignalinos r. VVG projekto mokymus „Bendruomenių veiklos formos ir kryptys“ (**dalyvis**).

Rengiant VPS, VVG bendradarbiavo su kitomis VVG: organizavo susitikimą su Prienų, Joniškio ir Telšių VVG Molėtuose, parengtas protokolą, kuriame atsispindi diskusijos dėl ateities bendradarbiavimo. (**iniciatorius**).

VVG įgyvendino tarptautinio bendradarbiavimo projektą „LEADER verslumo ir partnerystės plėtrai“ su VVG „Gniazdo“, VVG „Kraina Rawki“ ir Utenos regiono VVG. Iniciatoriai Molėtų r. VVG ir „Gniazdo“ VVG. Šio projekto metu buvo įvardintos įvairios galimos socialinės ir ekonominės iniciatyvos, kurias planuojama plėtoti 2023-2029 m. VPS įgyvendinimo metu, tad rengiant yra naudojamos kai kurios šio tarptautinio bendradarbiavimo projekte nustatytos gairės.

VVG dalyvavo tarptautiniuose VVG tinklo renginiuose – konferencijose 2021 m. spalio mėn, 2022 m. kovo mėn. dalyvavo Lenkijos vietos veiklos grupių atstovai, su kuriais vyko diskusijos, aptarimai, gerosios patirties dalijimasis (**dalyvis**).

2022 m. rudenį Molėtų r. VVG priėmė svečius iš Lenkijos Narevo vietos veiklos grupės, vyko abiejų pusių prisistatymas, esamos strategijos aptarimas (**dalyvis, organizatorius**).

2023 m. vasario mėnesį Molėtų r. VVG buvo pakviesti dalyvauti tarptautinio bendradarbiavimo projekte „Dalinimasis gerąja patirtimi organizuojant tarptautines Lietuvos ir Lenkijos konferencijas“ kaip svečiai ir pranešėjai (su Lenkijos vietos veiklos grupėmis „Zielone sioło“, „Zaścianek Mazowska“ ir Utenos regiono VVG, Varėnos krašto VVG) (**dalyvis**).

Rengiant VPS, VVG bendradarbiavo su: Molėtų rajono savivaldybe (valdybos nariai deleguoti savivaldybės), Molėtų turizmo ir verslo informacijos centru (vadovė Daiva Kulienė), Molėtų krašto muziejus (vadovė Irma Balčiūnienė), Lietuvos kaimo turizmo asociacija (LKTA) (Molėtų r. VVG valdybos narys Vytis Štelbys yra šios asociacijos narys), Molėtų krašto žmonių su negalia sąjunga (Marytė Baliūnaitė, narys), Jaunimo reikalų koordinatore (Vilma Bačiulė, valdybos narys), Molėtų krašto verslininkų asociacija (Aidonas Užubalis, narys), Molėtų rajono ūkininkų sąjunga (Darius Pumputis, valdybos narys), Molėtų rajono seniūnijos ir jų atstovais. **Molėtų r. VVG buvo susitikimų su šiomis organizacijomis iniciatorius**. Susitikimų metu buvo diskutuojama ir aptariama, ko reikia, kas svarbu Molėtų rajonui.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG, įgyvendinant VPS, planuoja bendradarbiauti su šiomis vietos veiklos grupėmis – Molėtų miesto, Utenos, Ignalinos, Švenčionių, Anykščių, Telšių, Prienų, Joniškio r., planuojamos bendros veiklos, diskusijos, susitikimai.

VVG taip pat planuoja bendradarbiauti su kitomis įstaigomis ir organizacijomis: Molėtų rajono bendruomenių centrų asociacija, Molėtų atviru jaunimo centru, kaimų bendruomenėmis ir asociacijomis; Molėtų krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos aklyjų ir silpnaregių sąjunga Molėtų filialu, Turizmo ir informacijos centru, Molėtų kultūros centru, Molėtų rajono savivaldybe, Socialinės paramos centru, Molėtų globos centru, Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namais, Molėtų gyvūnų gerovė ir kt. Vieni bus partneriais projektuose, kiti prisidės prie viešinimo, bendros veiklos nepasirašant bendradarbiavimo sutarčių (renginiai, susitikimai ir t.t.)

13.8. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG susitikimuose su vietos gyventojais viešai deklaravo būtinybę diegti kuo daugiau inovacijų, nes jos yra vienintelė alternatyva dabartinei kaimo raidai, kuri neužtikrina tvarios ateities. Vietos

gyventojai ir verslo bei valdžios atstovai, dalyvavę susitikimuose su VVG atstovais, sutiko su būtinybe diegti vietos plėtros inovacijas.

VVG susitikimuose su gyventojais ir organizacijų atstovais, pristatydavo kaip siektiną vietos plėtros galimybę įvairias socialines inovacijas (kitose vietovėse esančios inovacijos): socialinio verslo organizavimą, socialinio ūkininkavimo iniciatyvas (užsienio pavyzdžiai), taip pat aptardavo savanoriškos veiklos organizavimo svarbą ir analizuodavo kitas novatoriškų iniciatyvų realizavimo galimybes, taip pat dalinosi praeito laikotarpio gerąja patirtimi įgyvendinant inovatyvius vietos projektus. Vienu dažniausiu ankstesnio VPS taikomu atrankos kriterijų vietos projektams buvo inovatyvumas. VVG naujuoju laikotarpiu galimybes spręsti vietos plėtros problemas sieja ne tik su atskirų inovacijų įgyvendinimu. VVG pabrėžia VPS naujų strateginių krypčių ir valdymo inovacijų įgyvendinimo svarbą.

VVG atliko gyventojų poreikių apklausą, kurioje buvo pateiktas atviras klausimas „Ar turėtumėte konkrečių pasiūlymų arba naujoviškų idėjų, kurios galėtų prisidėti prie Jūsų nurodytų problemų sprendimo ir gyvenamosios vietovės gyvenimo kokybės gerinimo“, atsakant į kurią, gyventojai galėjo siūlyti savo nuomone, tinkamas inovacijas ir naujoves.

Rengiant VPS pasitelktos novatoriškos bendradarbiavimo formos. Siekiant greitai reaguoti į VPS rengimo metu kylančius klausimus dėl rengimo eigos, turinio bendradarbiavimui pasitelktos nuotolinės komunikacinės priemonės – organizuoti nuotoliniai susitikimai, nuotolinės „minčių lietaus“ sesijos, kas paskatino ir aktyvesnę interesų grupių dalyvavimą.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Inovacijų diegimas VVG teritorijoje numatytas įgyvendinant visas VPS priemones ir projektus. Daugumoje šios VPS priemonių yra numatyta, kad pareiškėjai savo vietos projektuose bus skatinami rinktis inovacijų principo taikymą.

Pareiškėjams bus teikiamos konsultacijos inovacijų diegimo klausimais vietos projektų paraiškų rengimo metu. Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus, tarp kurių būtų vertinamos projekto veiklomis (rezultatai) kuriamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu ir pan.

Inovatyvūs projektai bus viešinami pasitelkiant VVG svetainę, Facebook paskyrą, partnerių informacinius kanalus. Projektai, kurių įgyvendinti modeliai galėtų būti pritaikomi kitose teritorijose, būtų viešinami renginių metu. Tokiu būdu jie galėtų tapti pagrindu, įgyvendinant tarptautinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektus.

13.9. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS rengimo metu jauni asmenys buvo pasitelkti VVG atliekant šiuos veiksmus:

- Jauni asmenys buvo kviečiami kartu su visais bendruomenės nariais dalyvauti susitikimuose, kurių metu buvo analizuojami VVG teritorijos išteklių, krašto stiprybės ir silpnybės bei siektini pokyčiai. Šių susitikimų metu specialiai buvo aiškinamasi, kokie VPS sprendimai geriausiai tenkintų jaunimo interesus.
- Jauni žmonės į VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizės procesą įsitraukė per gyventojų nuomonės tyrimą (18,27 proc. respondentų buvo iki 29 m.; 23,5 proc. respondentų buvo 30-39 m.). Siekiant išsiaiškinti jaunimo situaciją ir poreikius, tyrime buvo klausimas „Jūsų nuomone, kokios konkrečios priemonės pagerintų rajono jaunų žmonių (iki 40 m.) situaciją“. Respondentų nuomone, labiausiai pagerintų šios priemonės – galimybių jauniems dirbti sudarymas (18,3 proc.), turi būti labiau finansuojamos jaunimo iniciatyvos (17,6 proc.), jaunimo laisvalaikio galimybių didinimas (14,5 proc.). Atliekant VVG teritorijos socialinės,

ekonominės ir aplinkos situacijos analizę buvo analizuojami duomenys pagal skirtingas amžiaus grupes. Jaunimas dalyvavo diskusijose, skirtose poreikių ir priemonių planavimui.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Jauni asmenys bus įtraukti į visus VPS administravimo ir įgyvendinimo procesus: Per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį bus laikomasi principo, jog ne mažiau kaip 35 proc. visų VVG tarybos narių būtų iki 40 m. amžiaus ir bent vienas asmuo VVG taryboje – iki 29 m. amžiaus.

Informacija, kokios yra galimybės rengti ir įgyvendinti vietos jaunimui iš VPS lėšų finansuojamus projektus, bus teikiama kiekvieną kartą, kai bus skelbiami kvietimai rengti vietos projektų paraiškas. Potencialūs pareiškėjai taip pat informuojami, jog projektams, kurių naudos gavėjai yra jaunimas, bus skiriami papildomi naudos ir kokybės balai.

Vykdam VPS įgyvendinimo stebėseną rezultatai ir progresas bus analizuojamas įvairiais pjūviais. Bus stebimas projektų rezultatų įtaka jaunimo amžiaus grupei vertinant kiek projektų pateikė jauni žmonės, kiek jaunų žmonių įdarbinta, kiek jaunimo naudojasi pagerinta infrastruktūra, kiek jaunų žmonių ištraukė į bendruomenines, NVO veiklas. Bus atliekami jaunų žmonių nuomonės apie VPS įgyvendinimą tyrimai. Į VPS įgyvendinimo eigos, metinių ataskaitų pristatymo ir aptarimo renginius bus kviečiami jaunimo atstovai.

Vykdam VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas potencialūs vietos projektų pareiškėjai bus konsultuojami individualiai apie galimybes parengti jaunų asmenų poreikius atitinkančius projektus. Vietos bendruomenė bus raginama kartu, sutelktai gerinti jaunų asmenų gyvenimo kokybę, suplanuojant tokias projektų veiklas, kuriomis būtų ne tik priimtinos jaunimui, bet ir tiktų kitoms kaimo gyventojų grupėms.

13.10. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Į VPS rengimą buvo siekiama įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų ir organizacijų atstovų, neišskiriant gyventojų pagal lytį, amžių, išitikinimus ir pan. Rengiant VPS atliko šias veiklas, kurių metu buvo laikomasi lyčių lygybės ir nediskriminavimo principo:

- Atlikta anketinė vietos gyventojų apklausa. Tyrime dalyvavo skirtingos lyties, įvairių amžiaus grupių, skirtingą išsilavinimą, užsiėmimą ir socialinį statusą turintys VVG teritorijos gyventojai.
- Nestruktūruoto fokus grupių interviu metodas buvo panaudotas VVG darbo grupės susitikimuose su įvairiomis gyventojų grupėmis.
- Susitikimų su vietos gyventojais metu. Susitikimuose diskutuota apie gyvenamosios vietovės dabartinę situaciją ir poreikius naujuoju laikotarpiu. Į susitikimus buvo kviečiami visi suinteresuoti vietos gyventojai, sudarytos sąlygos išsakyti savo pastebėjimus ir nuomones, siūlyti galimus sprendimus.

Papildomos pastangos buvo skirtos išanalizuoti socialiai pažeidžiamų grupių – vienišų motinų/tėvų, bedarbių, priklausomybių turinčių asmenų, neįgaliųjų, socialinės rizikos šeimų, daugiavaikių šeimų, vienišų senyvo amžiaus žmonių, jaunų šeimų - situaciją ir poreikius. Vietos gyventojų anketinė apklausa aprėpė vyrus ir moteris, jaunimą ir vyresnio amžiaus gyventojus, taip pat skirtingų profesijų, skirtingo socialinio statuso ir skirtingas pajamas uždirbančius gyventojus.

VVG numatė tokias VPS priemones, kurios stiprins socialinę sanglaudą ir sprendamos kaimo gyventojų daugumai aktualius dalykus užtikrins veiksmingą socialinės atskirties ir skurdo mažinimą bei vietos jaunimo (įskaitant ir jaunas šeimas) integraciją į vietos bendruomenę. Visos VPS priemonės yra nukreiptos socialinės atskirties problemoms spręsti ir diskriminacijos apraiškoms mažinti.

Jaunimo reikalų sprendimai, neperžengia pozityvios diskriminacijos rėmų, nes jaunimo socializacija ir įgalinimas siejamas su vietos bendruomenės organizavimu ir socialinės atskirties mažinimu.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

- Administracijos darbuotojai bus atrenkami išimtinai tik pagal jiems taikomus kvalifikacijos reikalavimus, todėl tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija negalės tapti įsidarbinimo VVG administracijoje kliūtimi.
- organizuojant VVG valdybos darbą per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį bus laikomasi reikalavimo užtikrinti VVG valdyboje deramą įvairaus amžiaus asmenų ir jų lyčių santykį, t.y. ne mažiau kaip 35 proc. VVG tarybos narių bus iki 40 m. amžiaus jų išrinkimo į VVG valdybą dieną, taip pat bus užtikrintas abiejų lyčių atstovų 40:60 santykis. VVG valdybos nariams, kurie bus renkami į VVG valdybą, išrinkimo kliūtimi negalės būti tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija.
- kviečiant teikti vietos projektų paraiškas bus taikoma tinkamumo sąlyga pagrįsti, kad vietos projektas prisideda prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo ir/arba neturės neigiamos įtakos šio principo įgyvendinimui.
- bus tvirtinami tik tie projektai, kurie nepažeis moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo.
- pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai, kuriais buvo prisidedama prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo. Potencialiems vietos projektų pareiškėjams bus nuolat primenama apie būtinybę imtis veiksmų, kurie prisideda prie minėto principo įtvirtinimo VVG teritorijoje.
- vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas potencialūs vietos projektų pareiškėjai bus individualiai konsultuojami moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo klausimais. Esant poreikiui potencialiems pareiškėjams bus teikiama kita metodinė pagalba.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.4. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

VPS viešinimo strategija parengta, atsižvelgiant į ankstesnę VPS įgyvendinimo patirtį, kur efektyviausios gyventojų aktyvumo skatinimo priemonės buvo komunikacija socialiniuose tinkluose; nuotoliniai skelbtų kvietimų pristatymai; komunikacija renginių ir susitikimų metu; TVIC informacijos sklaida apie VVG kvietimus. Naujos VPS įgyvendinimo metu planuojamos naujos priemonės: dalyvauti renginiuose, šventėse, mugėse platesniu mastu ir didesne įsitraukimo apimtimi (jei lygintume su praėjusio laikotarpio dalyvavimu), organizuoti neeilines diskusijas ir forumus, susitikimus, siųsti informacinius naujienlaiškius.

2023-2027 m. VPS viešinimo ir gyventojų aktyvumo skatinimo strategijos **tikslas** – skatinti VVG teritorijos gyventojus aktyviai dalyvauti VPS įgyvendinime, siekiant geresnės gyvenimo kokybės kaimo vietovėse.

Strategijos **uždaviniai**:

- Informuoti potencialius pareiškėjus bei naudos gavėjus apie galimybes dalyvauti įgyvendinant VPS;
- Konsultuoti potencialius pareiškėjus, vietos projektų vykdytojus, naudos gavėjus rengiant ir įgyvendinant projektus.
- Informuoti apie vietos projektų atrankos rezultatus.
- Vykdyti įgyvendinamų vietos projektų sklaidą.

Strategijos **tikslinės grupės**: 1) VVG teritorijos gyventojai, organizacijos, įstaigos ir verslo subjektai; 2) VVG teritorijos svečiai, turistai.

Viešinimo kanalai:

VVG interneto svetainė: www.moletuvvg.lt;

- Facebook paskyra <https://www.facebook.com/moletuvvg>
- VVG teritorijoje veikiančių organizacijų, įstaigų, verslo subjektų interneto svetainės, socialiniai tinklai (pvz., TVIC)
- Vietinė spauda ir portalai
- Susitikimai, diskusijos, forumai su tikslinėmis grupėmis
- Įvairūs vietos renginiai
- Projektų lankymai
- Viešinimo plakatai
- Naujienlaiškiai

Potencialiems pareiškėjams bei projektų vykdytojams bus reguliariai vykdomos šios viešinimo veiklos:

1. Informavimas apie VPS įgyvendinamas priemones ir planuojamus kvietimus.
2. Konsultavimas ir/ar mokymai dėl vietos projektų rengimo ir jų įgyvendinimo.
3. Vykdomas įgyvendinamos VPS vietos projektų viešinimas ir informacijos sklaida.

Viešinimo priemonės ir jų taikymo reguliarumas bus pasirenkamas atsižvelgiant į viešinimo tikslą, tikslinę grupę (bus vertinama kam labiausia aktuali informacija pvz. jaunimo organizacijoms, gyventojams, bendruomenėms ir pan.), kuriai skirta informacija. Pasirinktos priemonės užtikrins gyventojų aktyvumą, yra parinktos atsižvelgiant į ankstesnės VPS įgyvendinimo patirtį.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.4. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

Užtikrinant VPS įgyvendinimą, sukurta jos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema leis nuolat stebėti ir periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo pažangą. VPS įgyvendinimo stebėseną yra reguliarių ir sistemingų veiksmų visuma, kuriuos atliekant vykdomas kokybinių ir kiekybinių duomenų apie VPS įgyvendinimo pažangą rinkimas apibendrinimas ir teikimas atitinkamoms institucijoms. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta VVG nariams, VVG valdymo organams ir VVG administracijos darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.

1. **VPS įgyvendinime dalyvaujančių VVG subjektų vaidmuo VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje.** Svarbiausias vaidmuo užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną tenka VVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio VVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus ir VPS įgyvendinimo ataskaitą bei VPS pakeitimus. VPS administravimo vadovas, administratorius, VPS finansininkas ir kiti darbuotojai, susiję su VPS administravimu, vykdys nuolatinį VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną pagal funkcijas, aprašytas VPS 15.2 p.
2. **Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo tvarka.** Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei ataskaitai parengti rinkimo, sisteminimo ir analizės bei papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingas VPS administravimo vadovas, o už reikalingos informacijos surinkimą VPS administratorius, finansininkas, viešųjų ryšių specialistas. Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, VVG administracijos darbuotojų vizitų (patikrų) į vietos projektų įgyvendinimo vietas ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu ir kitų informacijos šaltinių. VVG administracija pagal šiuos duomenis rengia ataskaitas. VPS įgyvendinimo metinė ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių nustatytą formą ir reikalavimus. VPS įgyvendinimo metinė ataskaita pateikiama VVG valdybai ne vėliau kaip per 1 mėnesį pasibaigus ataskaitiniams metams. Po to ataskaita bus pristatoma VVG narių visuotiniam susirinkimui, kuris VPS įgyvendinimo ataskaitą svarstys viešai. Ataskaita taip pat bus viešai skelbiama VVG interneto svetainėje.
3. **Atskaitomybės tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, sistema.** Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą visi VVG darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi VPS administravimo vadovui. VPS administravimo vadovas už savo veiklą bus tiesiogiai atskaitingas VVG valdybai. VVG administracijos veiklą kontroliuos VVG pirmininkas. VVG valdyba kartu su VVG pirmininku už savo veiklą atsiskaito prieš visuotinį VVG narių susirinkimą, kaip aukščiausią VVG valdymo organą. Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.
4. **Atsakomybės sistema, taikoma įgyvendinant VPS.** Pastebėjus ar nustačius VVG administracijos darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejį, VVG valdyba priima sprendimus dėl šių darbuotojų atsakomybės arba laikino nušalinimo nuo pareigų. Nustačius ar įtarus dėl teisės aktų pažeidimų, VVG pirmininkas kreipiasi į kompetentingas institucijas (ŽŪM, NMA, Viešųjų pirkimų tarnybą, Specialiųjų tyrimų tarnybą ir kt.) dėl tyrimų pradėjimo ir atsakomybės nustatymo VVG administracijos darbuotojams. Dėl VVG valdybos narių veiksmų (neteisėto veikimo arba neveikimo), sprendimus priima VVG narių visuotinis susirinkimas. Iškilus tam tikriems VPS įgyvendinimo sunkumams (pvz., atsilikimas nuo VPS įgyvendinimo plano), VVG valdybos

sprendimu gali būti rengiama ir jai teikiama svarstyti tarpinė, t.y. pirmojo pusmečio VPS įgyvendinimo ataskaita.

Esant poreikiui arba iškilus sunkumams įgyvendinant VPS, VVG valdybos sprendimu gali būti pasitelkiami ekspertai ar VVG nariai, kuruosiantys sritis, kuriose susiduriama su sunkumais įgyvendinant vietos projektus ir siekiant VPS tikslų.

15.5. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	<ul style="list-style-type: none"> • tvirtina parengtą VPS; • vertina ir tvirtina kasmetinę VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą; • vykdo VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; • tvirtina VPS pakeitimus, kai keitimu kuriamos naujos arba naikinamos patvirtintos VPS priemonės.; • įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	<ul style="list-style-type: none"> • vadovauja VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; • tvirtina techninius ir kitus VPS keitimus, išskyrus atvejus, kai VPS keitimu kuriamos naujos arba naikinamos patvirtintos VPS priemonės. • priima sprendimus dėl dalyvavimo kitų fondų ar programų projektinėje veikloje; • priima ir atleidžia VPS administracijos vadovą, finansininką, administratorių, viešųjų ryšių specialistą; • tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; • priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo; • priima sprendimus dėl dalyvavimo VVG tinklo veikloje; priima sprendimus dėl tarptautinio ir teritorinio bendradarbiavimo projektų; • atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); • įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	<ul style="list-style-type: none"> • atlieka VPS įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; • rengia ir teikia VVG valdymo organui tvirtinti planuojamų kvietimų dokumentų projektus; • vykdo pateiktų vietos projektų vertinimo organizavimą ir priežiūrą; • kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; • organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; • atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; • dalyvauja „LEADER“ metodo įgyvendinimo darbo grupių ir priežiūros komitetų veikloje.

15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<ul style="list-style-type: none"> • vykdo VVG apskaitos politiką; • organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitiniai duomenys būtų teisingi ir laiku pateikti kontroliuojančiosioms įstaigoms; • rengia VVG finansinius dokumentus ir vykdo jų registravimą bei archyvavimą; • vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą (finansinės projekto dalies); • pildo VPS mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; • administruoja vietos projektus: vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; • konsultuoja pareiškėjus ir vietos projektų vykdytojus projektų finansų valdymo klausimais
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	<ul style="list-style-type: none"> • rengia VVG veiklos dokumentus ir vykdo jų registravimą bei archyvavimą; • rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; • atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); • pildo VPS įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; • vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; • administruoja vietos projektus: vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu; • konsultuoja pareiškėjus ir vietos projektų vykdytojus projektų paraiškų pildymo ir projektų įgyvendinimo klausimais
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<ul style="list-style-type: none"> • vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą VPS, jos tikslus, prioritetus bei priemones ir organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais; • vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo VPS klausimais; • organizuoja potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; • vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius;

		<ul style="list-style-type: none">• organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams;• administruoja VVG internetinę svetainę
--	--	---

IV dalis: VPS priedai

Šioje VPS dalyje pateikiamas VPS priedų sąrašas. Lentelėje nurodyti šeši privalomi priedai (toliau pateiktos šių priedų formos) ir numatyta galimybė įtraukti papildomus priedus. Jei reikalingi papildomi VPS priedai (pavyzdžiui, VVG teritorijos gyventojų apklausų klausimynai, VVG valdymo struktūros schema ir kt.), jų pavadinimus nurodykite lentelėje (pavadinimams skirtuose laukuose) ir nukopijuokite į atitinkamo priedo pavadinimui skirtą antraštę VPS pabaigoje. Priedai numeruojami automatiškai. Jei papildomi priedai nereikalingi, šios lentelės nepildykite, o atitinkamų priedų pavadinimams skirtas antraštes VPS pabaigoje ištrinkite.

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
8 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
9 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	VO Balninkų bendruomenės centras	Ona Jurkevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Balninkų sen.	
2.	Klubas "Jaunimo brizas"	Andrius Šironas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Giedraičių sen.	
3.	VO Videniškių bendruomenės centras	Kristina Pumputienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Videniškių sen.	
4.	VO Verbiškių bendruomenės centras	Janina Leišienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Verbiškių sen.	
5.	VO Dubingių bendruomenės centras	Violeta Navickienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Dubingių sen.	
6.	Žiūrų kaimo bendruomenė "Žiūrai ir kaimynai"	Rimantas Žiūras	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Luokesos sen.	
7.	Lietuvos žmonių su negalia sąjungos Molėtų skyrius	Marytė Baliūnaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Molėtų raj.	
8.	VO Alantos bendruomenės centras	Dalia Žygeliienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Alantos sen.	
9.	Asociacija Tradicinių amatų centras "Meniškas kaimas"	Lina Dieninė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Luokesos sen.	
10.	Molėtų rajono bendruomenių centrų asociacija	Vaida Saugūnienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Molėtų raj.	
11.	VO Joniškio bendruomenės centras	Lucija Sinkevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Joniškio sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
12.	VšĮ „Arino namai“	Nastė Zarembienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Joniškio sen.	
13.	VšĮ „Bendrystės centras“	Vaida Bacenskaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Inturkės sen.	
14.	VšĮ „Sodela“	Aidas Launikonis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Alantos sen.	
15.	Viešoji įstaiga Universalus daugiafunkcis centras „Kaimynystės namai“	Vilija Budrionienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Balninkų sen.	
16.	VšĮ „Miniatiūros“	Birutė Pečiūraitė-Baltuškienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Giedraičių sen.	
17.	VšĮ „Idėjų medis“	Dalia Mikelinskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Alantos sen.	
18.	Molėtų rajono savivaldybė	Virginija Pusvaškienė, Vilma Bačiulė	Viešojo administravimo (valdžios)	Molėtų raj.	
19.	Virgilijus Šironas		Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Giedraičių sen.	
20.	Ina Jamantienė		Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Joniškio sen.	
21.	Molėtų krašto verslininkų asociacija	Vytis Štelbys, Raimondai Meiduvienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Molėtų raj.	
22.	R. Rabcevičiaus II „Prie Arino“	Robertas Rabcevičius	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Joniškio raj.	
23.	Molėtų r. ekologinių ūkių bendruomenė „Gojelis“	Vida Šeikienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Molėtų raj.	
24.	Molėtų rajono ūkininkų sąjunga	Sigita Jucevičiūtė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Molėtų raj.	
25.	Edvinas Petkevičius		Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Dubingių sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
26.	Mb Važiuojam Molėtuose	Viktorija Liubertienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Alantos sen.	
27.	Mb Norom	Algirdas Šaumanas	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Suginčių sen.	
28.	MB Susitikime veikti	Kristina Šimukonienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Dubingių sen.	

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	R.Rabcevičiaus II „Prie Arino“	Robertas Rabcevičius	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)		2022-02-17	
2.	MB Važiuojam Molėtuose	Viktorija Liubertienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)		2023-03-20	
3.	Molėtų rajono ūkininkų sąjunga	Darius Pumputis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)		2022-02-17	
4.	Molėtų krašto verslininkų asociacija	Vytis Štelbys	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)		2022-02-17	
5.	Molėtų krašto žmonių su negalia Sąjunga	Robertas Pikčiūnas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2023-03-20	
6.	Visuomeninės organizacija „Alantos bendruomenės centras“	Dalia Žygeliene	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2022-02-17	
7.	Tradicinių amatų centras „Meniškas kaimas“	Lina Dieninė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2022-02-17	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
8.	Molėtų rajono bendruomenių centrų asociacija	Kristina Pumputienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2022-02-17	
9.	Jaunimo klubas „Brizas“	Andrius Šironas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2022-02-17	
10.	Molėtų rajono savivaldybė	Vilma Bačiulė	Viešojo administravimo (valdžios)		2022-02-17	
11.	Molėtų rajono savivaldybė	Virginija Pusvaškienė	Viešojo administravimo (valdžios)		2022-02-17	

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	<p>VPS administravimo vadovui – turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje. VPS administravimo vadovo pareigų negali eiti asmuo, tuo pat metu esantis VVG kolegialaus valdymo organo nariu;</p> <p>Neturėti iškeltos bylos dėl bankroto ir (arba) nebūti likviduojama, pertvarkoma, reorganizuojama arba restruktūrizuojama (išskyrus atvejus, kai pertvarka, reorganizacija arba restruktūrizacija suderinta su Ministerija).</p> <p>Dalyvauti VVG tinklo veikloje.</p> <p>Atitiktį pareiškėjo bendrosioms ir specialiosioms tinkamumo sąlygoms VVG turi užtikrinti viso VPS įgyvendinimo laikotarpio metu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • atlieka VPS įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; • rengia ir teikia VVG valdymo organui tvirtinti planuojamų kvietimų dokumentų projektus; • vykdo pateiktų vietos projektų vertinimo organizavimą ir priežiūrą; • kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; • organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; • atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; • dalyvauja „LEADER“ metodo įgyvendinimo darbo grupių ir priežiūros komitetų veikloje. 	Dalia Mikelinskienė
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<p><i>Bus perkama paslauga</i></p> <p>VPS finansinės apskaitos specialistui – turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje (šis reikalavimas taikomas, jeigu VPS finansų valdymui pasitelkiamas finansinės</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vykdo VVG apskaitos politiką; • organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitiniai duomenys būtų teisingi ir laiku pateikti kontroliuojančiosioms įstaigoms; • rengia VVG finansinius dokumentus ir vykdo jų registravimą bei archyvavimą; • vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą (finansinės projekto dalies); 	MB „Sėkmės balansas“

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		<p>paslaugas teikiantis juridinis ar fizinis asmuo).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pildo VPS mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; • administruoja vietos projektus: vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; • konsultuoja pareiškėjus ir vietos projektų vykdytojus projektų finansų valdymo klausimais 	
3.	VPS administratorius	<p>VPS administratoriui – turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje. Neturėti iškeltos bylos dėl bankroto ir (arba) nebūti likviduojama, pertvarkoma, reorganizuojama arba restruktūrizuojama (išskyrus atvejus, kai pertvarka, reorganizacija arba restruktūrizacija suderinta su Ministerija). Dalyvauti VVG tinklo veikloje. Atitiktį pareiškėjo bendrosioms ir specialiosioms tinkamumo sąlygoms VVG turi užtikrinti viso VPS įgyvendinimo laikotarpio metu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rengia VVG veiklos dokumentus ir vykdo jų registravimą bei archyvavimą; • rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ☐ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); • pildo VPS įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; • vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; • administruoja vietos projektus: vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus; atlieka nemokamų 	Aušra Ratkytė (1 etatas), Živilė Žalienė (0,5 etato)

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			<p>savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • konsultuoja pareiškėjus ir vietos projektų vykdytojus projektų paraiškų pildymo ir projektų įgyvendinimo klausimais 	
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	<p>Viešųjų ryšių specialistui (VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatintojui) – turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje. Neturėti iškeltos bylos dėl bankroto ir (arba) nebūti likviduojama, pertvarkoma, reorganizuojama arba restruktūrizuojama (išskyrus atvejus, kai pertvarka, reorganizacija arba restruktūrizacija suderinta su Ministerija). Dalyvauti VVG tinklo veikloje. Atitiktį pareiškėjo bendrosioms ir specialiosioms tinkamumo sąlygoms VVG turi užtikrinti viso VPS įgyvendinimo laikotarpio metu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą VPS, jos tikslus, prioritetus bei priemones ir organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais; • vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo VPS klausimais; • organizuoja potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; • vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius; • organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; • administruoja VVG internetinę svetainę 	Živilė Žalienė (0,5 etato)

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):

			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė	8 priemonė	9 priemonė
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Tvarios ekonomikos, skiriamas didelis dėmesys turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas	Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas	Bendradarbiavimas tvariai plėtrai	Žemės ūkio skaitmenizavimas	Tvarus socialinis verslas	Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas	Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)	Tarpterritorinis bendradarbiavimas
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:										
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8,00	6,00	1,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00

R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	10	5	2	0	0	3	0	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojamasis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	900	300	0	0	0	300	0	0	300	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties	70	0	0	0	0	30	20	20	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė	8 priemonė	9 priemonė	10 priemonė
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2. **VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:**

- Netaikoma
 Taikoma

3. **VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:**

Žr. VPS II dalies (Excel) 12 lapą.

4. **Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:**

- Netaikoma
 Taikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas
----------	------------------------	-------------------------

1.	VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	<p>Priemonės prisideda prie Molėtų rajono savivaldybės 2018-2024 m. strateginis plėtros plano</p> <p>1 Priemonė. Tvarios ekonomikos, skiriant didelį dėmesį turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas 2. Priemonė. Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas 3 Priemonė. Bendradarbiavimas tvariai plėtrai 5. Priemonė. Tvarus socialinis verslas Priemonė. Bendradarbiavimas tvariai plėtrai 1.3 tikslas. Užtikrinta visavertė ir saugi socialinė aplinka <i>1.3.1. Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą</i> <i>1.3.2. Mažinti socialinę atskirtį</i> 2.2. tikslas. Turizmo ir laisvalaikio paslaugų kokybės ir įvairovės skatinimas <i>2.1.1. Skatinti kurti ir kurti naujus darnaus turizmo produktus</i> <i>2.1.2. Populiarinti rajoną kaip žvaigždžių pažinimo, aktyvaus poilsio, draugiško aplinkai ir ekologišką kraštą</i> <i>2.1.3. Kurti rajone aktyvaus laisvalaikio infrastruktūrą, mažinančių sezoniškumą</i> 2.3. tikslas. Patrauklios verslo ir investicinės aplinkos kūrimas 2.3. Patrauklios verslo ir investicinės aplinkos kūrimas <i>2.3.1. Skatinti viešųjų ir privačių subjektų sinergiją ir verslo plėtros iniciatyvas</i> <i>2.3.2. Kurti rajone verslui bei investicijoms palankią mokesinę ir administracinę pagalbos aplinką</i></p> <p>4. Priemonė. Žemės ūkio skaitmenizavimas 2.1. Žaliosios ekonomikos plėtra rajone <i>2.1.3. Skatinti ekologinį ūkininkavimą, kooperaciją žemės ūkyje bei rūpintis dirbamos žemės kokybe</i></p> <p>6. Priemonė. Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas 7. Priemonė. Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas 1.2. tikslas. Sveika visuomenė ir efektyvi sveikatos priežiūros sistema <i>1.1.1. Formuoti sveiką visuomenę, propaguoti sveiką gyvenimą ir ekologišką gyvenimo būdą</i> 1.4. Išplėtotą kultūros, sporto, laisvalaikio paslaugų sistema ir sudarytos sąlygos asmens saviraiškai <i>1.4.1. Sudaryti sąlygas kokybiškam kultūros ir sporto sektorių viešųjų paslaugų teikimui</i></p> <p>8. Priemonė. Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra) 1.3 tikslas. Užtikrinta visavertė ir saugi socialinė aplinka</p>
----	---	--

		<p><i>1.3.1. Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą</i></p> <p><i>1.3.2. Mažinti socialinę atskirtį</i></p>
2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	<p>Priemonės prisideda prie 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros plano</p> <p>1 Priemonė. Tvarios ekonomikos, skiriant didelį dėmesį turizmo ir socialinėms paslaugoms, kūrimas</p> <p>2. Priemonė. Aukštesnės pridėtinės vertės ekonomikos skatinimas</p> <p>3 Priemonė. Bendradarbiavimas tvariai plėtrai</p> <p>4. Priemonė. Žemės ūkio skaitmenizavimas</p> <p>5. Priemonė. Tvarus socialinis verslas</p> <p>6. Priemonė. Kaimo gyventojų aktyvumo, bendradarbiavimo ir bendruomenių gebėjimų stiprinimas</p> <p>7. Priemonė. Vietovių tvaraus kultūrinio identiteto ir tapatumo stiprinimas</p> <p>8. Priemonė. Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (infrastruktūra)</p> <p><i>1 tikslas. Gerinti socialinių, sveikatos priežiūros, švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą</i></p> <p><i>2 tikslas. Gerinti aplinkos kokybę ir skatinti tvarų judumą</i></p> <p><i>3 tikslas. Prisidėti prie investicinės aplinkos patrauklumo ir bendrų turizmo paslaugų vystymo</i></p>
3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	
4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	Netaikoma
<...>	<...>	

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

